MANDIBULA lui CAIN

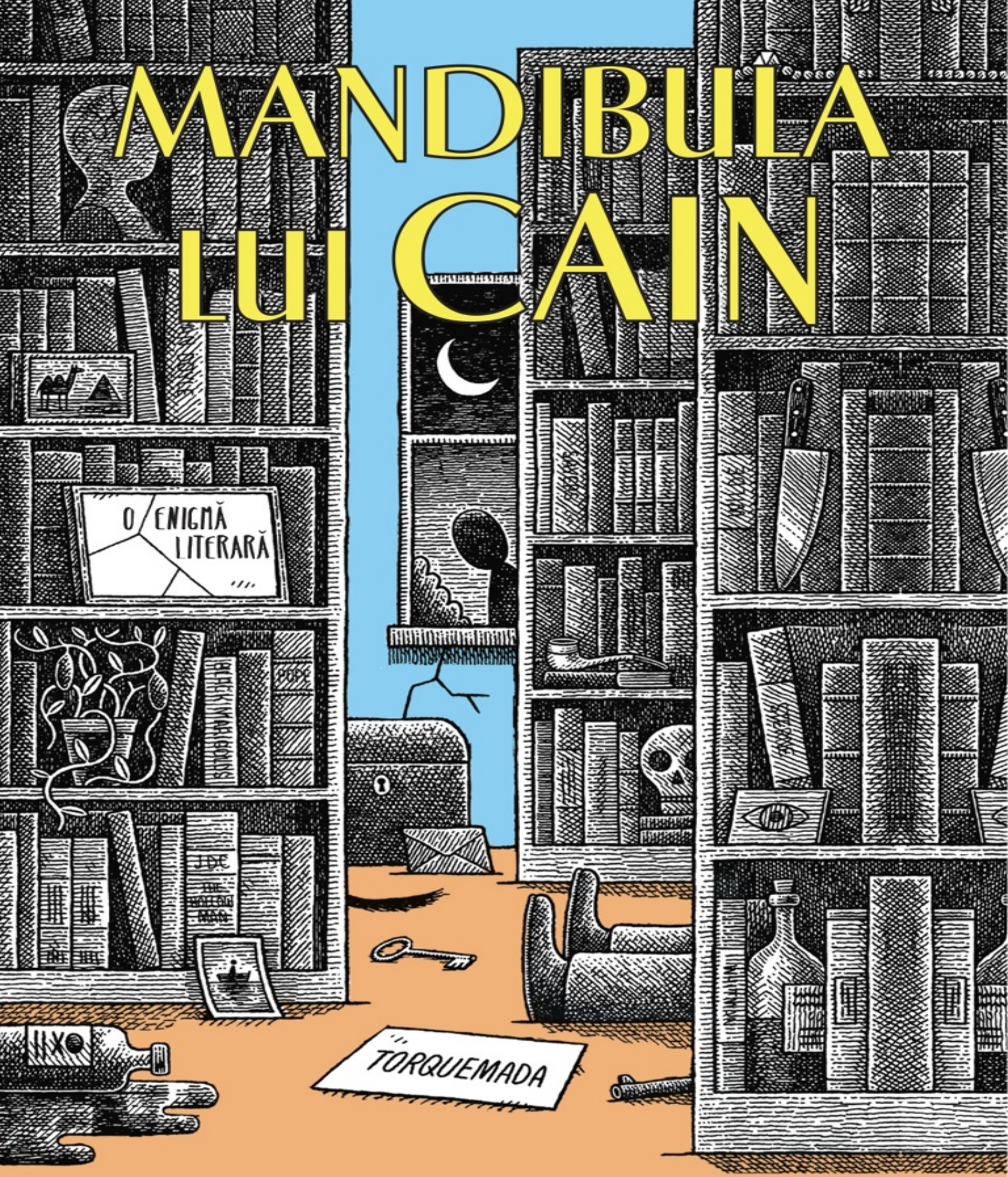

LITERA

MANDIBULA lui CAIN

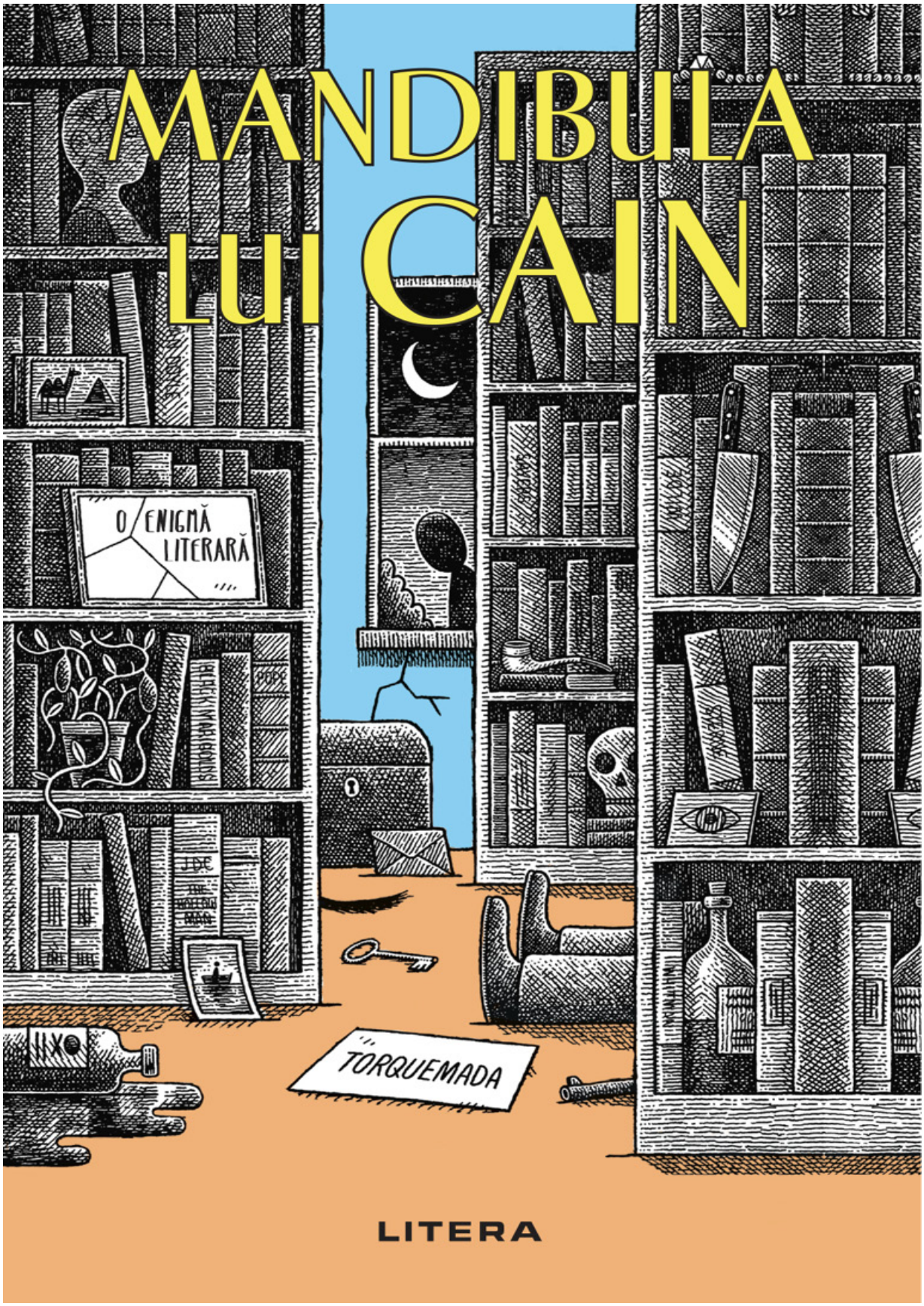

LITERA

TORQUEMADA

MANDIBULA LUI CAIN

TORQUEMADA

MANDIBULA lui CAIN

Traducere din limba engleză și note
ALEXANDRU MANIU

Prefață de
HERVÉ LE TELLIER

LITERA
București

Cain's Jawbone: The World's Most Fiendishly Difficult Literary Puzzle
Edward Powys Mathers
Copyright © Unbound, 2019

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Mandibula lui Cain
Torquemada (Edward Powys Mathers)

Copyright © 2024 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright și este destinat exclusiv utilizării în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcat. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul, schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, vânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul editorului, este strict interzisă. Dreptul de folosință al prezentei lucrări nu este transferabil. Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin companiei Grup Media Litera SRL.

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Sabrina Florescu
Corector: Georgiana Enache
Copertă: Flori Zahiu-Popescu
Tehnoredactare și prepress: Marin Popa
Traducere prefață: Sabrina Florescu

ISBN 978-630-319-510-0
ISBN EPUB 978-630-338-252-4

ELOGIU LUI TORQUEMADA

Era tentant, dar nu: paginile acestei prefețe vor fi în ordine. Țineți în mâinile voastre o carte din care doar cele o sută de pagini ale relatării trebuie tăiate, apoi reorganizate, pentru a oferi o poveste polițistă coerentă. Nu este greșit să se creadă că *Mandibula lui Cain (Cain's Jawbone)* este copilul literar al Agathei Christie și al lui James Joyce, sau chiar al lui T.S. Eliot. Nu este greșit nici să găsim titlul fermecător, deoarece face referire la prima armă de crimă înregistrată în lumea iudeo-creștină, Cain omorându-și fratele Abel cu mandibula unui măgar (Geneza, IV, 1–16, credeți-mă pe cuvânt).

Se știe puțin despre autorul Torquemada, pe numele său real Edward Powys Mathers. Născut în 1892, decedat în 1939, acesta a fost traducător, poet ocazional, dar mai ales rebusist la ziarul *Observer*, unde compunea cuvinte încrucișate criptice, cu definiții precise și conținând doar o cheie subsidiară. Așa cum – pentru a cita doar două exemple din Georges Perec – „Elle a déjà commencé" sau „Il l'est vraiment" ambele în șase litere* (nu vă uitați imediat la notă). Se vede că este adesea o tortură, iar pseudonimul Torquemada, inchizitorul spaniol care a lăsat o amintire sinistră, nu a fost ales la întâmplare. Soția lui Edward îl descria ca un om „care umblă în jurul rafturilor sale într-o pereche de pantaloni din flanel bufanți, având cămașa descheiată la gât și mânecile suflecate deasupra cotului, în căutarea unui citat cu care își va îndemna cititorii să citească sau să recitească una dintre cărțile lor preferate în vers sau în proză".

La prima sa ediție, în 1934, cartea făcea parte dintr-o cutie de jocuri, *The Torquemada Puzzle Book*, care conținea puzzle-uri reale, cuvinte încrucișate și alte provocări, dar *Mandibula lui Cain* era piesa de rezistență. În acel Crăciun, cutia s-a găsit adesea sub brad, în timp ce în lumea anglo-saxonă apăreau *Blândețea nopții* de Francis Scott Fitzgerald sau *Crima din Orient Express* de Agatha Christie.

Datorită faptului că paginile sunt plasate într-o ordine aleatorie, există 100 de moduri diferite de a o alege pe prima, 99 de a o alege pe a doua, 98 pe a treia etc., până la ultima, care este evident impusă

deoarece nu mai rămâne nimic. Numărul de soluții posibile este „factorial 99“, adică 99 × 98 × 97... × 2 × 1, ceea ce este aproape de 1 urmat de 158 de zerouri. Luați toți atomii din univers și ridicați-i la pătrat, și veți ajunge acolo. Cum să spun... Este mult.

O recompensă a fost propusă primului cititor capabil să reorganizeze paginile și să ofere atât numele celor șase victime ucise, cât și numele criminalilor, să indice ordinea exactă a paginilor și să explice pe scurt cum a descoperit soluția. Este nevoie de o logică implacabilă, o lectură inteligentă, multă răbdare, destul de mult timp liber și, fără îndoială, un perete mare alb pentru a lipi cele o sută de pagini, validând treptat legăturile și transformându-i suprafața într-un „tablou al crimei“: calculați cel puțin doi metri pătrați pentru a avea destul spațiu. Până acum, doar trei persoane au reușit. Două în anii 1930 – au primit o recompensă de 15 lire sterline – și ultima, în noiembrie 2020, care a profitat de cele patru luni lungi de izolare din timpul pandemiei de Covid-19, actorul și scenaristul John Finnemore. A câștigat 1 000 de lire sterline, echivalentul celor 15 lire sterline din anii 1930, ceea ce oferă o idee bună despre inflație, dar nici o idee despre soluție.

Finnemore a putut câștiga această sumă, pe care, desigur, nu ar trebui să o împărțim la sutele de ore petrecute, pentru că *Mandibula lui Cain* fusese reeditată de mica editură Unbound. Cu doi ani înainte, John Mitchinson, cofondatorul și editorul său, vizitase Shandy Hall, casa lui Laurence Sterne (The Laurence Sterne Trust), din Coxwold. Acolo, Patrick Wildgust, custodele de la Shandy Hall și mare iubitor de curiozități, descoperise această carte din anii 1930, cu succes efemer. Mitchinson, fascinat, a decis imediat să o reediteze.

Combinatorica a stârnit întotdeauna un mare interes printre scriitori. De pildă, *grands rhétoriqueurs*** precum Destrées, dar și, mai aproape de noi, la *O sută de mii de miliarde de poeme*, în care zece sonete, cu versuri tăiate în fâșii, pot crea, prin manipulare, un număr impresionant de poezii (titlul cărții oferă un indiciu). În anii 1970, oulipianul*** Italo Calvino a lansat ideea unui roman făcut din cărți ce ar fi putut fi amestecate. Un alt membru al Ouvroir, Jacques Bens, creator de cuvinte încrucișate ca Torquemada și Perec, dar la *L'Express*, a încercat din nou această experiență după douăzeci și

cinci de ani. Obstacolele au fost nenumărate, ba chiar insurmontabile, deoarece acțiunea nu putea să avanseze cu adevărat. Ingeniosul romancier britanic (destul de cult) Bryan Stanley Johnson (1933–1973) a scris în 1969 un roman experimental, *The Unfortunates*, prezentat într-o cutie fără legătură, al cărui prim și ultim capitol sunt impuse, dar ale căror alte capitole pot fi plasate în orice ordine.

Totuși, în acest volum, Torquemada propune un alt fel de abordare, aproape opusă, dar la fel de dificil în realizare, cea a scrierii unui roman în care ordinea paginilor este impusă și, mai ales, nu admite decât o singură soluție.

Desigur, fiind un puzzle, veți fi tentați, așa cum sunteți și pentru cele cu două dimensiuni, să căutați mai întâi marginile, îmbinările naturale, suprapunerile. Dar, într-o singură dimensiune, cea liniară, a unei povestiri, există doar două „margini“, prima și ultima pagină. Există însă cu adevărat zeci de posibilități. Torquemada era, de asemenea, conștient de o altă dificultate: adesea, într-un roman, două pagini pot fi inversate fără prea mult rău, ba chiar fără consecințe majore, deoarece ordinea cronologică lipsește uneori, ceea ce permite o anumită modularitate. Aici, autorul face orice confuzie imposibilă, începând uneori (dar rar) un citat pe o pagină care se încheie pe alta. Căutați aceste „îmbinări“ și veți limita (puțin) opțiunile. Cu privire la „suprapunerile“ de fraze, nu vă așteptați la ele, nu există.

Competiția promite să fie dificilă: mii de cititori vor încerca să găsească *soluția*. Vor fi puțini aleși. Personal, să nu spuneți nimănui, sper sincer să fiți dumneavoastră.

Hervé Le Tellier, laureat al Premiului Goncourt 2020

NOTĂ DESPRE AUTOR

Mathers, sau Bill, cum îi spuneau prietenii, a ales ca pseudonim Torquemada, un nume asociat cu Inchiziția spaniolă, fiind convins că enigmele trebuie să fie chinuitor de dificile, dar în egală măsură satisfăcătoare când sunt rezolvate. Este părintele rebusului criptic în Anglia, pe care l-a introdus în 1924 în paginile ziarului *Observer*.

Britanicii se dau în vânt după cimilituri și îi urmăresc cu sfințenie pe culegătorii de rebusuri, așteptând cu nerăbdare următorul puzzle, iar Torquemada a avut mulți susținători fideli. John Dickson Carr (autorul romanului de mister *The Hollow Man*, votat drept cel mai bun roman de crimă și mister tip „cameră-închisă“ din toate timpurile) se număra printre admiratori. În opinia lui, „n-am cunoscut niciunde un om cu o cultură atât de vastă în domeniul ficțiunii de senzație. Torquemada, cel de la *Observer*, citea tot ce se scria pe acest subiect... și era deja familiar cu tot ce fusese scris. Pe deasupra, nu uita nimic“.

Powys Mathers era recunoscut ca traducător sclipitor, fiind autorul unei ediții a celor *O mie și una de nopți*. O altă contribuție remarcabilă este minunatul poem „Black Marigolds“ (îndrăgit de o fostă deținătoare a titlului de Poet Laureat al Marii Britanii, Carol Ann Duffy). A fost și critic literar, specializat pe romane polițiste.

În 1934 a publicat o culegere de enigme sub titlul *Cartea enigmelor Torquemada*. Pe lângă rebusurile foarte dificile, cartea conținea și jocuri de cuvinte, acrostihuri și anagrame – suficient cât să țină o familie ocupată vreme de câteva săptămâni.

Ultimele o sută de pagini ale cărții conțin romanul-puzzle *Mandibula lui Cain*.

POȚI REZOLVA CRIMELE ENIGMATICE DIN CARTEA LUI TORQUEMADA?

Fii convins că există o ordine clară, cea în care au fost scrise paginile, și cu toate că gândurile povestitorului zboară uneori când înainte, când înapoi, în manieră modernistă, povestea merge înainte, neabătută și fără echivoc, de la prima la cea din urmă pagină.

Atenție: enigma e extrem de dificilă și nu e croită pentru cei slabi de înger.

INTRODUCERE

În 1934, culegătorul de rebusuri al ziarului *Observer*, Edward Poyws Mathers, a scris un roman fără pereche: *Mandibula lui Cain*. Romanul, al cărui titlu care face trimitere la prima crimă săvârșită, dacă ne luăm după scripturi, a fost scris sub pseudonimul „Torquemada". Însă nu e doar un roman polițist, ci și una dintre cele mai fascinante enigme publicate vreodată.

Se spune că cele o sută de pagini ale romanului, publicate inițial în *Cartea de enigme Torquemada*, au fost tipărite și legate într-o ordine aleatorie, oferindu-i cititorului ocazia să le rearanjeze, să dezlege misterele și să-i descopere pe ucigași. Sunt milioane de combinații posibile, dar există o singură ordine corectă. Enigma e foarte greu de rezolvat, și numai trei persoane* au reușit să-i dezlege ițele. Astfel, soluția la problemă rămâne secretă.

Fundația Laurence Sterne e interesată de toate operele literare ce oferă alternative la linearitatea narativă (de pildă, B.S. Johnson, Marc Saporta, Julio Cortázar), în buna tradiție a lui Laurence Sterne, astfel că Fundația a fost deopotrivă surprinsă și încântată când *Cartea de enigme Torquemada* a intrat, prin donație, în colecția de literatură contemporană a muzeului, cu toate că soluția lipsea. După luni în șir de cercetare și cu ceva noroc, Fundația a reușit să dezlege secretul *Mandibulei lui Cain*.

În prezent, există o nouă ediție necartonată ca un număr cât mai mare de cititori să poată experimenta complexitatea, pistele false și aventurile literare tăinuite în enigmă, și totodată să descopere personajele care se ascund în spatele fiecărei crime odioase...

Rezolvă cel mai mare PUZZLE LITERAR din lume

Fii printre puținii cititori care au dezlegat enigma!
Șase crime. 100 de pagini. Milioane de combinații posibile… dar doar una este corectă.

Cum participi la concurs:

1. Aranjezi paginile cărții în ordine.
2. Postezi pe contul tău de TikTok un jurnal video în care ne arăți cum citești cartea. Fără spoilere, păstrează secretul! Dă tag către @editura_litera și pune hashtag-urile #mandibulalaluicain #edituralitera.
3. Ghicești cei șase criminali și victimele lor.
4. Trimiți rezolvarea aici: www.litera.ro.

Primul participant care ghicește răspunsul corect va fi premiat de Editura Litera cu 100 de cărți la alegere de la Editura Litera.
Se poate participa cu un singur răspuns.
Perioada concursului: 1 martie 2024–31 august 2024.
Răspunsul corect este strict confidențial.
Prin participarea la concurs confirmi că ești de acord cu tot Regulamentul concursului, detaliat pe site-ul www.litera.ro.

FIȘĂ DE RĂSPUNS

Nume: ..... Număr de telefon: .....

Adresă de email:..... Țara de domiciliu: .....

Pentru a te înscrie la concurs, oferă o scurtă explicație a felului în care ai descoperit soluția, numele complete ale celor șase persoane ucise, ale criminalilor, precum și ordinea corectă a celor 100 de pagini.

Note despre obținerea soluției

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Persoana ucisă Ucisă de către

ex. John Doe ex. Elizabeth Lazenby

ex. Blanche Talmonds ex. Thomas Atkins

1. 1.
2. 2.
3. 3.
4. 4.
5. 5.
6. 6.

Pagina tipărită 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Pagina corectă __

Pagina tipărită 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

Pagina corectă __

Pagina tipărită 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75

Pagina corectă __

Pagina tipărită 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Pagina corectă __

TERMENI ȘI CONDIȚII

Concurs #mandibulalaluicain

Rezolvă cel mai mare puzzle literar din lume

Participă la provocarea #mandibulalaluicain pe TikTok

Răspunsurile trimise după încheierea concursului nu vor fi acceptate. Oricine este binevenit să participe, dar nu se acceptă decât un singur răspuns de persoană. Editura Litera își rezervă dreptul să descalifice pe oricine manifestă un comportament contrar spiritului competiției.

Editura Litera nu își asumă responsabilitatea pentru înscrieri pierdute sau întârziate, indiferent de cauză, de pildă defecțiuni ale echipamentului, defecțiuni tehnice, precum și erori de sistem, de satelit, de rețea, de server, de computer (software sau hardware), de orice fel. Câștigătorul va fi înștiințat prin e-mail sau telefonic-(folosind datele de contact introduse la înscriere) în termen de treizeci de zile de la încheierea competiției. Datele personale nu vor fi distribuite sau folosite altfel decât în scopul concursului.

Înscrierea la concurs necesită acceptarea acestor termeni și condiții. Editura Litera își rezervă dreptul de a refuza înscrierea sau decernarea premiului oricărei persoane care încalcă termenii și condițiile.

Vezi detaliile complete despre concurs pe site-ul www.litera.ro

(1)

Stau singur la masa convenită și iau stiloul între degete, pentru a oferi curioșilor o istorisire fidelă a faptelor. Veți spune, poate, că mă încearcă o neliniște sau că sunt nebun; dar cel puțin acest stilou mic, acest Aquarius marmorat, negru cu argintiu, cu penița forjată anume după indicațiile mele în Amsterdam, e lacom. A cam șomat o vreme după ce-a dansat atât de sprinten la moartea bătrânului. În timp ce privesc marea, Casy Ferris înaintează cu priviri abătute. Desigur, azi e ziua cu pricina. Tatăl ei îmi amintește de-o morsă bolnăvicioasă. Dar bănuiesc că are și ea nevoie de cineva. Nu mă îndoiesc că biserica Sfântul Lazăr din Macao e plină deja. Cred că e nesăbuită, dar până la urmă nu e treaba mea. În preajma mormintelor martirilor, corlele croncănesc, cum numai inima mea-și amintește. Ciudat că el îmi vine atât de des în gând astăzi. Sper că păsările dau roată pirostriilor din pricina vreunor pești. Însă toți pescărușii de treabă iubesc marinarii. Puah!

note

(2)

M-am scufundat pentru ultima oară. Cele câteva imagini și litere parcă înoată spre mine. Le-am absorbit pe toate. Altele nu mai erau. Am aruncat o privire în jur. Se părea că făceau toți banii. Așa-i Londra; îl primește acasă pe pribeag cu un soi de indiferență călduroasă. Femeia, bănuiam, era de-o frumusețe răvășitoare. Rochia crem, ce contrasta cu tenul ei viu colorat, mi se înfățișa mai degrabă ca albul în opoziție cu un cavou de cărămidă strident decât ca petalele trandafirilor așternute pe zăpadă. Într-adevăr, o frumusețe cumplită, din câte-mi dădeam seama, ce m-a dus cu gândul la acele vorbe dezolante: Ce-a răpit o sută de mii de suflete; și totuși eu, în viață. Dar el nu mai era. Scriitorul murise în chip ciudat astăzi. Și nu s-au abătut de la această cale afurisită timp de trei sau patru zile: dar cu toții au fost duși la marea groapă comună, înainte să se umple. Unde era Henry? A, era lângă ea, atât de aproape încât putea să-i atingă chipul mic și vesel ce încununa coloana gâtului ei asemenea clopoțelului pe răzor. Oare el va aprecia asta?

note

(3)

La întâlnirea de ieri, Clement a fost foarte precis: mai puțin de optsprezece mii de metri în medie pe zi – cincisprezece mii cinci sute ca să spun mai exact –, o rație întreagă din minunata substanță a asasinului, un mic act de dreptate la final de săptămână, chiar mai puțin, după care voi avea parte de marfa asta grozavă pentru tot restul vieții. M-am simțit nemaipomenit după ce am luat a doua pastilă. Măcar pornisem la drum, căci dădusem peste jumătatea importantă a unei edituri; fuseseră mereu de treabă cu mine, ca de altfel și cu Austin Freeman, Oppenheim și Mary Roberts Rinehart. Mama n-a vrut în ruptul capului s-o vadă plecând, s-a gândit toată săptămâna la ea, a avut grijă de ea luni în șir. Și-apoi urmează un vers uitat. Dar muierea roșie n-a mai venit și nu se mai știe nimic de ea. Mi-a părut rău că Hodder nu era acolo: ce nume drăguț pentru un sat! Semnele după care mă veți recunoaște sunt o manta de ploaie, niște ghete trainice. Nici unul dintre prietenii mei nu mi se tolănește-n fotoliu. Eu n-am fotoliu.

note

(4)

Și cred că aș fi preferat titlul Maestrului Jimson, acum că această abominație scămoasă e înaintea ochilor mei. Dar regina nu poate greși cu nimic. Ploaia care a căzut în rafale se zvântă acum ușor. Iar acolo, trecând cu poticneli printre bălți, sir Roland Mowthalorn, un bătrânel la patru ace, cu tremurici, vrea să cumpere o floare de la Annie, cea cu fața buhăită, în spatele bisericii. Îmi amintesc limpede, pesemne pentru că ar trebui să am mintea trează din alte pricini, cum tatăl lui sir Roland, sir Weedon, l-a văzut mai demult pe Henry luându-i partea lui Lesurques și l-a confundat cu Le Cirque d'Hiver. În loc să-mi explice, îmi arată veselă un băiețel ce urma, zicea ea, să se arunce în mare. Îmi întorc privirile într-acolo, dar nu văd nici un băiețel. Poate că deja a plonjat. În cumulusul ca de zăpadă de deasupra portocalei se pare că a apărut o gaură. Îmi spune să amestec cu lingura. De-ar fi zis s-o zdrobesc... Dar e atât de frumoasă. Aș putea s-o suspectez?

note

(5)

Mi-am blestemat ochiul că s-a lăsat prins de ceva ce nu mă preocupa: strânsoarea zdravănă a tânărului proaspăt sosit. Dar flutura câteva scrisori în văzul tuturor. Thomas Hardy fusese, iar unchiul meu, doctor militar, fusese exact opusul. Și ar fi trebuit să tai opririle, am realizat eu zadarnic, pentru ceva cu vag iz budist. Vorbea întruna de Browning. Personal, am folosit mereu Bisto, și-n orice caz Henry, îngerul, își îndoia al cincilea pahar cu Emperor's Peg – jumătate vitriol și jumătate coniac de mere în cazul lui – în vârful farului părăginit. Mi-am pudrat nasul fără moderație. Mi-a spus că, din câte mi-am dat seama, o anumită Evelyn Hope, femeie frumoasă, murise. Care Hope? Adică știa cineva familia? În realitate, faptul că i se părea de la sine înțeles că aș fi preferat să-l aud vorbind despre Cerebos și Cerebos și Cerebos sau ceva de genul decât să mă ocup de bietul Henry mă irita peste măsură.

note

(6)

M-am gândit la venerabilul a cărui iarnă Ahile s-a jurat s-o alunge de pe buzele Cressidei. De ce nu? Dau foc la un capăt al său, cu lăcomie, iar nervii mei prosperă. O fi el febrifug electric, dar nu-i bun pentru febra mereu schimbătoare a vieții. Ingredientul său activ mă dezamăgise până la urmă. Am fost cât se poate de generos. Iar colegului meu amator într-ale grădinăritului i-am prezentat degețelul. Ar fi apreciat dacă ar fi știut. Da, făceam cât puteam pentru fata asta dragă. Doream să iau o hotărâre în privința ei (ar fi apreciat lucrul ăsta). Dacă ne-am fi hotărât – iar acesta era un aspect important pentru tânără –, n-ar mai fi trebuit să-și schimbe inițialele de pe lenjeria de mătase. M-am gândit la vechea odaie nefolosită din casa asta, în care doamna Gay obișnuia să doarmă când ne vizita. Mă băgau și pe mine acolo când mă îmbolnăveam, cu singurul fir electric din odaie aninându-mi la ceafă. Aveam, firește, coșmaruri cu povestea „Speckled Band“ și urlam ca toți dracii în casă.

note

(7)

Cu o noapte în urmă am recitit *Typhoon* înainte să adorm. Mi s-a părut dintotdeauna o operă excelentă. Acum sosise ceasul în care Charles Victor Hugo Renard-Beinsky se trezise prematur de dragul judecătorului. Dar cuvintele în sine te păleau cu tăria șuvoiului din estuarul Forth și-ți înghețau inima, în timp ce-ți tăiai drum în zori de-a lungul cerului cenușiu. Eu investigasem, dar cine-ar fi dat crezare unei investigatoare care nu sălășluiește în Baker Street? Eram judecătoare, dar fără toca aceea posacă și fără un aparat la dispoziție care să dea greutate judecăților mele. Simțeam că aveam nevoie de ceva. Urma oare să mă confrunt cu lămâia evreiască și cu mirosul ei înțepător? Am încercat și-am răsuflat ușurată. Cineva mă sfătuise în urmă cu câteva zile să citesc *Conrad în căutarea tinereții* sau poate în căutarea unui tată? Dar l-am găsit mereu imposibil de citit pe Conrad, la fel de depărtat de engleză ca orice polonez, și n-aveam nici o intenție să-l reiau.

note

(8)

Devin cumva invidios? Am cercetat trupul din fața mea cu ajutorul unei sticle foarte puternice. Cel puțin așa am crezut mereu, că e puternică, deoarece n-am înțeles niciodată cum funcționează. Știam că trebuie să aibă un corp cât mai lunguieț. În orice caz, eram mulțumit. Am măsurat din ochi distanța, cu grijă: să tot fi avut vreun metru. Din vorbele lui am dedus că Guido s-a uitat pentru ultima oară la cârnățărie – pe furiș știam cât de minunat – și că Belmerino și Kilmarnock își pierduseră cu totul capul. Dar nu-mi era limpede dacă între lucrurile astea exista vreo legătură. Pentru a suta oară mi-am dorit un creier mai bun. Mai târziu, am văzut-o cu aceeași împletitură – pe mine, unul, mă dezgustă fundele –, dar de-astă dată, el a găsit foarfecele și le-a scurtat capătul stâng. Apoi a întors ușor de ce ținea și a intrat numaidecât. Apoi a răsucit chestia aia bulbucată și murdară, iar glasul domnului Hall ne-a invadat odaia. Chestia bulbucată era neagră și roșie.

note

(9)

Sunetul soneriei, asemenea unei musculițe rău prevestitoare, mi-a ajuns la urechi. Degetul responsabil de acest sunet era arătătorul unei mâini extrem de îndemânatice, o mână pe care o cerusem, o mână care mă va scoate din rușine, și totuși una față de care simțeam o oarecare neîncredere. Pe cinstea mea, dacă oamenii de jos nu ne servesc drept învățătură, atunci care mai e rostul lor? Pare să fie o clasă fără nici un simț al răspunderii... Trebuie să fii în ton cu lucrurile astea. Simțeam că trebuie să mă bucur de experiență, pe măsură ce mă obișnuiam cu ideea. Din nou soneria, apoi zvon de pași. Ce bine că sosise omul. Nu aveam timp prea mult. Mi-am amintit că, odată, când mă întorceam după două săptămâni de absență, timp în care asistentul meu, Charles Day, îmi ținuse cursul de mineralogie la Universitatea Peebles, o mână nerușinată scrisese pe tablă: „Să lucrăm acum, cât e încă Day, căci vine noaptea, și cu ea Cavalerul, când nimeni nu mai poate să lucreze“.

note

(10)

Apoi a venit ziua Hiacintei. A izbucnit în râs când și-a amintit acest lucru, în timp ce ne plimbam prin grădină, zicând că în orice caz era prea târziu pentru ziua Jasminei. Îmi plăcea să-l aud râzând și mi se părea absurd că lumea îl numea după ceea ce Boots, sărmanul slujitor, nu înțelesese chip. Felul lui de a se exprima îmi părea copilăros. De ce taman noi, dintre toți, trebuia să folosim singularul în loc de plural și viceversa? Au mers două zile în urmă și au tot discutat rămășagul până mi-a venit să urlu. Dacă el izbutea să înscrie a treia oară, ea îi datora o cutie cu o sută de țigări egiptene – Gourdoulis –, iar dacă ea câștiga, el urma să-i dea în dar trei perechi de Etam negura zorilor, de zece țoli. Păreau atât de senini în toată afacerea asta. Ei îi atârnau niște chestii lunguiețe cu perle deasupra bolului de supă. Spânzurechi, le numise mama. Nu le-am suportat niciodată. Poate pentru că nu mă trăgeam din partea clăpăugă a familiei. Stăpâna mea le purta. Oare din această pricină începusem să mă satur de ea?

note

(11)

Dacă Henry ar fi fost acolo, m-ar fi povățuit cum trebuie. Glasul lui, glas dogit, de bătrân, care scârțâia ca o pârghie de cabestan, m-ar fi adus îndată pe calea cea dreaptă. M-au podidit lacrimile. Pesemne eram o bătrână naivă și sentimentală. Așa că m-am întors și-am așteptat în Livadă, îmi trecea prin gând, unde el a dat afară orbit în acea noapte, care era prietenul meu de nădejde, Ravager, care a fost mereu bun cu mine de când eram mititei, și nu i-a păsat că am picioare scurte. Foarte emoționant. Dar nu era cazul să plâng acum, la sfârșitul celui de-al doilea câine, așa că m-am abținut. Henry mă învățase câte ceva din meseria lui și, în mod curios, treburile astea câinești s-au prins de mine. La urma urmei, articolul de ieri din *Grundy Sapphic* vorbise de o decolare universală în Irlanda. Nu eram de-acord cu de Quincey, care zicea că uciderile din Irlanda n-au importanță. Dar poate că doar amintirea îndulcită mă face să cred că asemenea lucruri nu se întâmplau când răgea trăina.

note

(12)

M-am frecat la ochi și mi-am masat tâmplele cu buricele degetelor. Apoi am vârât două pastile de aspirină în gură: căpățâna regelui Carol pentru Noel Coward. Aveam un cap tare spurcat. Conlocutorul nu avea un cap rău, din câte-mi dădeam seama, văzându-l aplecat peste documente. Nu se cuvenea să citești ce scrie pe tabachera altuia. Am devenit ușor absent. Oare ce-ar fi avut de zis despre un testament absent? Răspundea probabil la numele la care răspundea autorul cântecului: „Ah, sapi la mormântul meu?“ Dar rar am întâlnit un domn mai blând. Pe catifea, da, pe catifea. Aș fi avut încredere în el, dar nu pe jar. Cu siguranță nu pe jar. Și totuși, ochii aceia ageri, aplecați asupra scrisului asemenea unor mici lanterne de topaz. Pesemne urma să obțin ce-mi doream de la acest om. Dar brusc mi-am amintit de vorbele poetului:

Cea aurie dusă e de la banchete,
Ea, îndrăgită de Atimetus

note

(13)

Rintrah, unde ți-ai ascuns mireasa?
Varsă lacrimi în umbrele deșertului?
Vai! Rintrah al meu, să mi-l aduci pe minunatul Ocalythron,
Cel gelos.

Apoi, ca să previn un posibil asalt asupra intimității mele, mi-am frecat obrajii palizi până m-am îmbujorat. N-am avut noroc. Era un țăran obișnuit, cu ceea ce în Bloomsbury se numește o barbă Newdigate. Făcând probabil referire la genul acela de poet. S-a lăsat greu în scaun, fluturând (în mod conștient) în aer o pipă goală. Henry tocmai se apleca deasupra celuilalt cadavru, fluierând printre dinți. Ce-aș fi făcut eu în locul lui, m-am întrebat. Într-un fel, asemenea lucruri mă prindeau destul de bine. Îmi doream să fi avut apă la îndemână, fără să fiu nevoit să plec în căutarea ei. Mi-am amintit, desigur, de existența unei cișmele în piață, ce data din 1597. Dar nu-mi era de mare folos. Una peste alta, îmi spuneam că voi avea aceeași îndrăzneală ca îndrăgitul meu erou. Dar n-aveam de unde să știu.

note

(14)

Urechile se deprindeau ușor cu zgomotul dimprejur, și pentru prima oară am auzit-o clar pe femeie rostind: „Ai de gând să lași totul pe seama mea?“, moment în care pot să jur că tovarășul ei a tresărit. Apoi, văzând – sau crezând că a văzut – că greșise, a răspuns: „Faci cum crezi tu mai bine, May“. La urma urmelor, nu mă privea. Câteva bucățele de carne zăceau împrăștiate în locul unde se vărsase vinul. La semnul meu, Henry s-a aplecat și a făcut curat. Nu mai era nevoie să trag mai departe cu urechea, căci se lăsase liniștea, iar amândoi păreau duși pe gânduri. Și eu cugetam la rândul meu. Glasul era asemănător și nu era asemănător cu cel al Janettei Sheringham. Ce-am mai râs în ziua aceea, prin fânețe, când John s-a așezat pe cornulețele cu unt, și am născocit jocuri cu paie, și ne-am închipuit că greierele era un armăsar de luptă, acoperit pe piept și-n frunte de armură, o zână adevărată, cu aripi și toate cele.

note

(15)

Mă gândeam acum că în dragul meu Lyon e ora majoratului și mă întrebam dacă vor adopta această practică și la noi. Îmi închipuiam de câtă stinghereală și afectare vom avea parte dacă BBC-ul ar prelua, de pildă, obiceiul. Ce companie ciudată. Dar știrile de ultimă oră sunt mereu interesante. Într-adevăr, stând la această masă familiară, în vreme ce Bart îmi roade mocasinii, puteam să difuzez totul și să las inima neînfricată a Angliei să se ocupe de restul. Mi-am amintit că în acea zi s-a întâmplat un alt lucru îngrozitor. Proaspăt logodiții John Hewit și Sarah Drew lucrau cot la cot într-un lan de orz când au fost loviți de trăsnet. Alexandru, singurul papă cu prestigiu din țara mea natală, a fost vizibil afectat. Iar tizul meu după numele părintesc a scris o scrisoare în care spunea că ochiul stâng al fetei a fost atins și că i-a apărut o pată neagră pe sân. Logodnicul ei era negru din cap până-n picioare. Însă amândoi au fost găsiți fără suflare.

note

(16)

Am crezut mereu că sprâncenele ne aparțin. Deși îmi aminteam un caz – al mătușii Mary, ca să fiu mai precisă – în care lucrurile n-au stat așa. Îl cunoscuse după explozie, desigur. Iar când a venit vorba de cină și de Highgate Empire, cu zebre quagga ce făceau acrobații, s-a aruncat în brațele bărbatului care putea ține loc – dacă așa ceva era posibil – de balet rusesc. Și s-au scufundat amândoi, firește, ca două omizi pufoase, în zeama din bolul de la cină. Vremurile de altă dată. Highgate Empire, unde Wilkie Bard, așa cum ne povestește Lauder, cânta despre iubirea lui și povestea de-a inimii aleasă. Într-un târziu, cei doi monștri mici și-au încetat disputa zgomotoasă pe acele străveziri asudate și m-au binoclat în vreme ce eu îmi puneam binoclul negru. Bill zicea mereu că sunt ca două luni suspendate. Să fac un efort și să mă întorc la Henry? El era pregătit să iubească. Cel puțin asta era evident.

note

(17)

Sunt situat cum trebuie, cu Luna pe de-o parte și Zorii pe de alta. Cum trebuie pentru anumite lucruri, ca să fiu mai specific. Iată-l de pildă pe tânărul Sawnie, care-și parchează Fordorul cu chipul complet pământiu. Îmi pare rău. E tare stângaci cu cheile. Eu personal n-am încercat niciodată substanța. Nu e bună pentru mâini. Intră în Luna pentru prima oară astăzi, și e doar prima oară. Aproape că-mi doresc să fi încercat Lapsang. Îmi amintesc că odată am primit trei kilograme de Lapsang de la Grace. Sau Moning, sortiment de lux, aromă delicată. De ce să mergi la birt? Nu găsești Moning la bar. Da, iat-o pe Kate Somerset. Pare chiar mulțumită de sine. Iată-l și pe el. Bietul copil! Ah, tocmai ce-a sosit. Se așterne în scaunul din fața mea asemenea unui crin oriental. Inima îmi tresaltă preț de câteva clipe, apoi revine la normal. E foarte frumoasă. De ce mi se pare frumusețea ei ușor sinistră? Poate pentru că plutește măritișul în aer?

note

(18)

Am comentat câteva pasaje cu domnul, care n-a contribuit cu nimic util, pesemne ca să-și păzească pielea. Poți să treci peste capitolul despre devalorizarea monedei indiene, e prea senzațional. Până și aceste probleme monetare au partea lor melodramatică. Dar oare l-aș fi invitat la mine dacă nu era vorba de bani? Mult adevăr se rostise, mi-am spus, ca un fel de epigramă. Aidoma unui lucru îndepărtat, într-o casă mare și lăsată în paragină, care urechii sensibile i-ar părea că înalță un steag într-un beci secundar, suspiciunile mele au dat să fugă, o mișcare ca de naștere într-un cotlon pustiu și îndepărtat al minții mele. L-am privit și mi-am dat seama că nici un fel de mâncare nu l-ar fi satisfăcut. Ar fi cerut o porție de supă, apoi pește, cum zicea tizul meu, și-apoi pasăre. Până acum n-am întâlnit un om cu adevărat ticălos. Mă încearcă o neliniște. Tare mi-e teamă să nu arate la fel ca oricare altul.

note

(19)

Ieri a chemat unul de felul lui, care a determinat că și-o făcuse cu mâna ei. A răsucit de bulbucul lucios și domnul Hall a intrat din nou în odaie. L-am auzit bombănind că așa trebuia, pentru că nu mai putea să îndure Comedia Umană încă o zi. În chip surprinzător, îmi plăcea muzica. Surprinzător pentru oricine nu știe că neamul meu se trage din același loc precum clanul McCrimmon, acea faimoasă stirpe de cântăreți și de compozitori. Am rămas năuc când l-am auzit vorbind despre o persoană care era, prin fire și apoi alegere, o regină. Spune-mi dacă într-însa nu au fost îngemănate zenitul și apusul neamului ei din cetate. Așa că l-am tras de mânecă, iar el m-a tras de urechi, spunându-mi că e Wotton – ceea ce nu prea cred – și că ea tocmai ce sosise la Falkland. Am scos un mârâit gutural și am înțeles de-ndată că făcusem ceva nepotrivit. De regulă, îmi spunea William Sydney Porter, ceea ce nu-mi plăcea deloc. Dar de data asta a spus ceva mult mai rău.

note

(20)

Marile mele realizări mi se păreau sterile și de neîncredere, marile mele gânduri, așa cum le socoteam, nu erau în realitate mediocre? A doua zi trebuia să plătesc pentru toată alinarea de care-am avut parte și de care voi mai avea. Am crezut că e cu neputință să găsim o legătură între prietenul lui Will, Ben, și soția lui Will, și cu toate acestea s-au dus împreună, sau cel puțin în aceeași zi: zidarul din Annandale și moștenitoarea celui de-al doilea cel mai bun pat: ce asociere neverosimilă. Sub piatră, zicea el, se găsește atâta Frumusețe cât poate pieri. Dar desigur, nu la ea se referea. Și nici unul dintre ei n-avea de-a face cu trezirea mea, cu ceaiul tare, cu prima pastilă. Asta se întâmpla la Mole, unde se găsește cea mai veche inscripție în bronz din Anglia: SIRE : IOHAN : DAUBERNOUN : CHIVALER : GIST : ICY : DEV : DE : SA : ALME : EYT : MERCY. E suficient. Noi doi ne-am învârtit și tot învârtit până am ajuns din nou acasă.

note

(21)

Trebuie să mă ocup de Henry! N-a fost niciodată ușor. Cotesc brusc după gardul de dafin și îl zăresc aplecat deasupra corpului ultimei sale victime. Sânge pretutindeni împrejur. L-am strigat pe-un ton tăios și m-a privit confuz. După care l-am luat ca ajutor pe bunul meu prieten Fasolé de Calabar, mai dintr-o bucată el. Asta chiar în ziua în care am hotărât că *Digitalis purpurea*, deși nu știu dacă medicii o prescriu în aceeași manieră, nu ajută la nimic. Dar de ce m-oi fi gândit tocmai la asta? Departe, tare departe, valurile Adriaticii se sparg de coasta verde și deluroasă a Iliriei. Matei, Marcu, Luca și Ioan. Citiți-l pe Mark Twain și digerați-l lăuntric. Însă trebuia să-mi păstrez cumpătul. S-a plimbat de colo-colo cu mine și până la urmă s-a împrietenit cu Henry. Era deja convins că-l duceam la fântâna căutată de Ponce de Leon, care se spune că-i face nemuritori pe cei care beau dintr-însa. Și nu se înșela prea tare.

note

(22)

Mereu mi-a vorbit despre ucideri, când eram doar noi doi. Iar în acea zi mi-a spus că era ziua de naștere a unuia din închisoare. John și Cornelius, oamenii din Dort. Eu nu înțeleg prea multe. Dar mi-a plăcut numele lui și i-am arătat asta, deoarece a fost mereu indulgent cu mine, chiar și în afacerea cu pisica Jasmine. Apropo, Tusitala și Flora ne-au făcut o vizită. Veți zice că nu-i prilej de scris o epopee pe-acest subiect. Dar alții nu au fost de-acord. Și chiar când eram plin de iubire pentru el, s-a îmbrăcat în straie ciudate și dus a fost. M-am posomorât și am făcut dragoste cu Flora. Era destul de târziu când s-a întors cu ea. Mereu mi-a spus că sunt ridicol de sensibil. Așa o fi. Găsiți voi ce explicație doriți, însă când am văzut-o pentru prima oară n-am simțit nici o vibrație interioară, nici o mișcare în celălalt capăt al trupului. Am fost surghiunit și am dormit jalnic alături de Flora.

note

(23)

Nu-mi place să văd asemenea știri în ziar. „Bill va rezolva problema ambuteiajelor. Bill va îmbunătăți școlile gimnaziale.“ Pe mine nu mă întreabă nimeni. Nu sunt calificat. Totul parcă vine de-a valma. Mi-e greu să împac imaginea musafirei mele cu cea a ducesei care-i poartă numele, deși știu cât de în vogă e tot ce ține de cântăreața din Wimpole Street, poate cu excepția cântatului ei. Un dangăt încet, ritmul cutiei de chibrituri. Bryant și, desigur, May. Freacă ușor, e aici, sub zăpadă. Bietul Oscar. Nici capetele nu se vor duce. Nici ochii ei nu se pot stinge. Francis Thompson toată ziua. Vindea chibrituri. Însă simt că o dezamăgesc pe draga fată. E și-un contrast aici: Fidelia Faustina Flora Blackwood, soră cu Ebenezer Blackwood, și înnegrit este, fără îndoială. Ea mărșăluiește pe jarete musculoase rozalii. Gândul la seara petrecută în sala de bagaje mă înfierbântă și face ca inima să-mi bată mai iute. Recunosc că îl invidiez pe Alexander, care e la prima, poate la a doua. Îmi amintesc cu alean de vorbele poetului:

Ci numai romul stârnește și desfătare aduce

note

(24)

Ale Cathleenei, fata lui Houlihan.

A doua zi mi-am dat seama că suspiciunile mele în privința madamei Carolina erau fondate. Ce belea infernală. Un confrate de-al meu din China i-ar fi spus probabil spânz. E de-a dreptul enervant să împarți casa cu cineva care are aceeași reacție la iasomia galbenă ca la trandafiri. Parcă înflorea cu trandafirii mei. Din acest punct de vedere, eram mulțumit cu el. Trăgând dintr-o Gianaclis și fumegând de supărare pentru neghiobia mea, am chibzuit la competența mea sau mai degrabă lipsa ei. Mereu mi-am spus că a purta numele a paisprezece papi și doi antipapi nu înseamnă mare lucru pentru mine. Faptul că eram tiz și cu Giulio de Medici poate părea sinistru diletanților. Cel puțin a milei fire n-a venit cu sila în cazul meu, dar nici manifestată n-a fost. Trandafirii îmi amintesc numaidecât de mătușa Cynthia, care-i ceruse bietului Ahkoond din Swat, bătrânul, înainte să existe acea barieră în calea lor, să se mute într-un cuibușor de vis, cu inima pulsând printre aceste flori decorative, dar rudimentare.

note

(25)

La urma urmei, puteam să fiu la fel de bine un filolog, asemenea lui Jeremy Taylor sau Eugène Sue. Îmi spuneam că arta îngemănează totul. Există fără îndoială diferențe de suprafață între operele lor, dar, ca să citez un cântec vechi, au urmat același drum spre casă. Când s-a întâmplat asta? Păi chiar azi, dacă nu mă înșel. Am simțit că trebuie să-mi iau greșeala de coarne, în măsura în care distorsiona factorul temporal. Dar în cazul acela știam că aveam dreptate. Să te gândești la timp – la tot ce-a fost în urmă, să te gândești la ziua de azi, la erele ce vor continua să vină. Ai bănuit că tu însuți nu vei continua? Te-ai temut de-acești gândaci de pământ? Mi-am dat seama că asemenea cugetări vesele despre timp l-ar face să intre la bănuieli. M-am trezit cu gândul că n-am făcut mai nimic în viață. Nu Dolittle ci Didlittle. Ce înseamnă să fi făcut puțin? Didling, sau poate didlet. În chiar prima dintre cele două m-am trezit în acea dimineață.

note

(26)

Fata plecase de lângă Henry în acel moment, slavă Domnului. Era o sperioasă și jumătate. Nu părea câtuși de puțin capabilă să înțeleagă primele lui crime. Iar el era un drăguț. Îi făcuse vânt mătușii rectorului – așa cum îi explicase fetei – de parcă ar fi avut un pitic supărat pe creier. O atingere străină. Să omori *vremea*, da. Asta făceam. Amuzant cât de alene merge mintea, sau doar pare lenește. Pesemne că e ceva și cu ereditatea asta până la urmă. Am cugetat la direcția ei. E groaznic să ai accent, mi-am spus. *Omorâtul* vremii n-ar mai fi atât de frumos. Mi-am dat seama că eram ușor de impresionat și că îmi plăceau crimele făcute ca lumea. Însă Hodge, de cum s-a așezat, nu mai semăna deloc a cântăreț. Avea o afecțiune și se scărpina sub mustața stângă. Pesemne ar fi diferit să dezvolți o afecțiune pentru cineva. Diferit și mult mai dezordonat. M-a întrebat dacă poate să-și facă de cap cu Ben Wade, care stătea nebăgat în seamă, și firește că am dat răspunsul potrivit.

note

(27)

Văzusem, zi după zi, fiecare detaliu luminat de soare sau ascuns de noapte al acelei case vechi pe care o vizitasem cu mulți ani în urmă. Printr-însa se plimbase, chipeșă, cadaverică și-atât de silențioasă, însăși Moartea, bătând neobservată la pereții sălașului vieții. Încercând colea, zădărnicind dincoace, dibuind cu-atingeri diafane în căutarea unei breșe, unei mici deschizături. Aparent, persoana care dormise în celula de pe Severn, din reședința de comitat, sau poate se trezise, avea s-audă de-astă dată. Descoperisem că puteam face față amestecului meu obișnuit de Beaberry Mysore și Blue Mountain. Făcusem ravagii la un toast cu cele două, pielea lor argintie îndoită cu sângele lor auriu. Când mă gândesc la încurcătura în care s-a vârât micul Clem, ba chiar un cap al răutăților în astfel de trebi. Un tânăr amabil și muncitor. La numai șase anișori îmi pălăriase peria într-o dimineață în care dorisem să ies la plimbare.

note

(28)

Eram la una dintre ferestrele cu vedere spre turla ascuțită a bisericii Pluckley – o raritate în Kent –, iar lumina cădea pe carte peste umărul meu drept. Am scos un volum din buzunar. Pe coperta verde era ștanțată, în interiorul unui cerc dublu, o stea deasupra unei mări, din câte-mi dădeam seama. Până în prezent n-am avut cine știe ce experiență în domeniul ăsta. Am fost însurat o singură dată. Era urmarea unei neînțelegeri între mine și o persoană tânără, și mă întrebam dacă aș fi născocit vreodată un asemenea motiv de însurătoare de unul singur. N-am fost niciodată însurat și nici nu doream să încep acum. Era cea de-a zecea ediție, cea din 1917. Nu, sir, nu e un subiect foarte interesant. Nu chibzui niciodată la el. Până acum, nu intrase nici o femeie. Știam că mă înhămasem la o afacere sensibilă. Plastografiam, bănuiesc că așa se numește ceea ce fac, dat fiind că femeia nu murise încă. S-ar putea să nu mai auziți nimic despre ea.

note

(29)

Mereu mi-a fost obiceiul să mă trezesc odată cu găinile, dacă vorbim de găini care se trezesc pe la nouă. Fiind un holtei și-un botulist sadea, am convenit întâi cu Flora să avem șapte forme lunguiețe și solide plesnind rumenii, întinse, dar nu foarte elastice și cafenii, la micul-dejun. Speram să nu miroasă ca Flora printre roade. Apoi, cu apetitul stârnit și după o vizită nesatisfăcătoare la toaletă, am pornit într-o scurtă plimbare printre flori. Dacă fasolea africană dăduse greș, cel puțin cea lătăreață dădea rezultate. În acea zi am renunțat la *physostigma*, care se dovedise inutilă, și s-a arătat a fi o decizie inspirată. L-am condus pe bătrânul mineralog prin grădină, dacă pot să mă exprim astfel, și i-am făcut cunoștință cu lobelia mea și cu lorzii și doamnele lor frumușele. Eram curios cum va reacționa la această combinație. Simțeam că mă apropii de final, dar nu poți să știi niciodată.

note

(30)

Văd că bătrânul dandy a achiziționat Cape Jasmine. E greu să-ți văd gardenia de la depărtare. S-ar putea să fie *Clematis florida flore-pleno*, dublu-albă. Ce-mi pasă mie? Sunt un tip foarte bolnav. Gardenii! Mai e și iarba fetii, *Phalaris arundinacea variegata*. Nu mă simt deloc bine. Îl văd dându-i bună ziua fără tragere de inimă doamnei Cave, femeie cu notorietate în cercurile tainice. Sporovăiesc de zor. Da, cu James! James? Priviți cum aceste femei frumoase și imaculate merg în urma creatorului lor vesel; și o vedem pe De Mauves, cea disprețuită, și pe Gressie, Sfinxul banal, atât de diferită. Părăsim fără urmă de simpatie banchetul zgomotos și pornim în noapte. Îmi cer iertare. Mă îndeamnă să dau harababura americană pe gât. Înghit trei sferturi dintr-o sorbire și zic, ridicând lingura în aer, că gustul nu-i de moarte, ci e aroma eternității. Minunat, dragul meu Watson. Dar ochii de leopard nu clipesc. Să fie vinovată oare?

note

(31)

Ceilalți n-au părut la fel de impresionați. La urechea mea ajung tot soiul de vorbe, un duet al pârâului cu cristeiul de câmp. Pârâul se fălea cu plăcerea accelerării, în vreme ce cristeiul dădea semnale de avertizare, asemenea stejarului prea împovărat ce stă să cadă. Îmi amintesc cum ciulisem urechile după același sunet în acea noapte îngrozitoare din Paris, când nu știam ce știu acum. Și încă o dată aici, taman în acest loc, din alt motiv, pe care Henry și-l amintește. Să pierzi până și două ca acestea două, înghițite de noapte, poate să frângă echilibrul lăuntric, și sugerează că e vremea să închei socotelile. Ah, Caseus! Nimic nu-i tulburat și înfometat aici. Un prieten la momentul oportun. Mai mult nu vreau. Mâna îmi cade în buzunarul de la pantaloni. Trebuia să-mi închei socotelile cu Henry. Dar era acest lucru posibil? Treaba asta cu denumirile îmi dăduse adesea bătăi de cap. Uneori simțeam brusc, de parcă urma să-mi bubuie tâmplele. Alteori se spărgeau în mii de fărâme. Eram cumva o bombă sau doar încet, evlavios și nespus de mic?

note

(32)

Moartea lui Gainsborough aducea puțină consolare pentru vremea plângăcioasă de astăzi. Acum că mă gândesc mai bine, Henry dăduse și el ortul popii astăzi. Bietul Henry, care n-o dusese nici el mai bine după întâlnirea de ieri cu Clément. De-acum înainte nu mă mai rog să am noroc, ci eu sunt norocul, am fredonat. De azi înainte, nu mă mai smiorcăi, nu mai amân nimic, nu mai am nevoie de nimic, renunț la nemulțumiri domestice, la biblioteci și la cârcoteli pizmașe. Dar asta avea să fie cercetat. Sau nu. Nu părea că se potrivește. În acea dimineață m-am trezit vesel lângă mare, în locul capricios unde m-am întâlnit cu omul care mi-a dat instrucțiunile și tot ce-am mai cerut pe deasupra. Oare Wodehouse știa despre asta? Despre contele lui spusese că stătea și își privea moșia, gârbovindu-se ca șoseta umedă, cum îi era obiceiul ori de câte ori nu avea de ce să-și rezeme spinarea. Tot ce voiam pe deasupra, mă gândisem. Nu zicea Chesterton ceva despre cânepa la ambele capete? Slujba mea putea să-i dea dreptate.

note

(33)

Cotrobăind prin lucrurile pe care ea le lăsase în urmă, a descoperit o cutie cu numele lui, pe care scria, căci a citit cu glas tare, „Nu rămân datoare niciodată“. Scoasă din ambalaj, părea o cutie cu o sută de Gourdoulis. Nu-l văzusem niciodată atât de mișcat. A început să citească scrisoarea unei femei care murise în aceeași zi. Scrisoarea ta, în care mă crezi mort de-a binelea și îngropat, am primit-o abia ieri, zicea stăpânul meu, cu toate că datează din trei februarie. Sunt încă în viață, a continuat el, dar sincer să fiu, mă simt în situația de față ca aceia ale căror suflete ne-au părăsit. Altceva nu cred că a mai rostit. Din fericire, mă aflam în spatele fotoliului. A deschis pur și simplu cutia. Nu l-am văzut niciodată atât de mișcat. Pe covor erau împrăștiate bucățele ca ananasul negru. Știam că nu se va mai aduna niciodată, și cu durere îmi vor pogorî căruntețile mele cu întristare în locuința morților.“

note

(34)

O manevră meschină din partea unui om cu reputația mea; mi-e teamă că nu voi mai vorbi despre asta. Sper că nu ai dus o viață dublă, dându-te drept ticălos în timp ce în realitate ești plin de virtuți! Asta ar fi ipocrizie! Am vorbit de critici ironice. Slabe șanse, mi-am spus. M-am întrebat dacă omul fusese vreodată acel copil nevinovat care se hrănește prin cămări. Dar nu era vreme de asemenea considerațiuni. Într-un acces de neghiobie, mi-a spus cine este; de parcă nu știam deja. Trebuie să-mi plătesc datoriile și să-l confrunt direct pe Bill. M-am uitat țintă la el, iar privirile lui au coborât în pământ. Dintotdeauna vorbise de parcă avea jeleu în gâtlej. Cu o căutătură răutăcioasă, a început să scoată din mlaștina gâtlejului tot soiul de zgomote ce se preschimbau în insinuări despre veșnica recompensă pentru serviciile prestate. Dar încă nu mă hotărâsem. Îmi spuneam că nu-i prea isteț muncitorul care nu poate folosi o unealtă împotriva alteia.

note

(35)

Pentru moment, povestea lui Henry se apropia de sfârșit. Nu-mi părea rău. Poliția era pe urmele lui cu toate efectivele și nu vedeam cum ar putea să le scape. În vreme ce plutonul înconjura casa, localnicii se buluceau în pasajul subteran, iar Wellington Crisp, împreună cu asistentul și cu buldogul său, pătrundea prin panoul ascuns din baie. În loc să mai adauge unul la războjul însângerat, el a preferat să se năpustească asupra unui grăsan ce șchiopăta: părea sinucidere curată. Dar s-ar putea să se întoarcă. Cine știe. Măcar eu am ajuns la destinație, fără să fiu supusă unui disconfort prea mare. Crimele erau tare curioase. Dacă cel care și-a ucis în chip atât de tragic regele ar fi ajuns vreodată aici, ceea ce, istoric vorbind, e mai mult decât neverosimil (Vai, bietul Richard! Vai, bietul Thomas!), cu siguranță că n-ar fi sosit cu atâta ușurință și atât de iute. M-am adunat, mi-am strâns lucrurile și am ieșit să trag pe nări aerul curat.

note

(36)

Ciudat că bătrânul Calabar, așa cum îi spuneam, m-a dezamăgit. Dar în aceeași dimineață în care i-am făcut cunoștință cu persoana de care eram cel mai preocupat am și avut senzația că nu mă pot baza pe el. Aveam să-l mai las o zi, după care... Într-un fel, era foarte stânjenitor. La ora unsprezece dimineața, micuța Mavis Kitchener mi-a adus în dar ouă, o strânsoare de ouă, aș putea spune, dată fiind hotărârea cu care le strângea în pumni. Foarte stânjenitor, căci, știind că sunt stricate, am petrecut o oră – cu toate că n-aveam timp de-așa ceva – să-i găsesc zmeură cu viermi, ca să-i întorc favoarea. Cum aș putea să mă însor cu ea în aceste circumstanțe? Bunul tău unchi, pe care-l consideri tatăl averii tale, sperase la această căsătorie. Mi-am amintit, în vreme ce mă plimbam printre tentativele eșuate de rododendron, că cea a cărui voie o îndeplineam avea să compenseze mereu. Henry avea și el de compensat. Îngropase stârvul, și doar ochii i se mai vedeau.

note

(37)

Degetele stângace ale Morții, asta mă înspăimânta cu adevărat: le văzusem, mascate de-acel zâmbet voios, bâjbâind întruna și anapoda. Mi-am dat seama că va trebui să fac ceva. Firește, de-astă dată, bărbatul întemnițat în locul morții lui Hotspur nu putea auzi. M-am uitat la bolul plin ochi cu iasomie galbenă, de cealaltă parte a mesei. Tânărul Alexander mi-a trimis florile cu o seară în urmă, însoțite de o invitație la o vizionare privată a Paulo Post Avorticists. Apoi mi-am întors privirile către oglinda rococo din stânga. Părinții hotărâseră, la scurt timp după nașterea mea, să fiu și eu o astfel de floare. Dar nu i-am împărtășit niciodată culoarea, cu excepția acelei săptămâni în Malta când l-am cunoscut pe Ronald Firbank și am făcut icter. Era greu să stau singură la masă, știind că omorul fusese deja comis. Am simțit că el va fi încurcat și tăinuit, odaie după odaie. Dacă vădeam totul în dileag, cine m-ar fi crezut?

note

(38)

Mă simțeam deja mult mai bine și eram bucuros că o amintire, cu toate că vagă, mă adusese aici. *Video meliora proboque*. Dar nu puteam, în ciuda tuturor privirilor furișe, să disting forma gropițelor din cotul femeii așezate lângă mine. Să fi fost gropițe triunghiulare ce lăsau mici umbre, ca în cazul Soniei Gordon? Biata Sonia Gordon. Gândul m-a dus la acele două săptămâni tragice din Southend: debarcaderul, cu liniile de tren electrificate, fapta necugetată a vărului meu, căderea Soniei. Firea ei n-o ajutase deloc. Totuși, nu poți face o omletă fără să spargi câteva ouă. Iar a mea era nemaipomenită. „Ai fi vrut să scapi teafără și nevătămată, nu-i așa?“ am exclamat încet, când am înjunghiat. Și chiar în acea clipă m-am gândit la bătrânul Marat, uscățivul, în vana lui înaltă, cu boneta de noapte strânsă pe frunte, în lumina difuză a lumânării, o umbră în dreptul ușii, pașii tainici ai lui Charlotte Brontë cu lama ascuțită. Ceva nu era bine deloc.

note

Ea i-a spus că n-avea importanță ce făcuseră, căci ea tot M.D. era, și că își mai luase o dată acest titlu. Al doilea fiind al lui. Ne-a arătat niște căptușeli delicate, de culoarea ficatului crud, minunate de-a dreptul, și a dovedit. Dar mai avea și o pasiune pentru lucruri noi, astfel că-mi părea rău de el. La urma urmei, în tot răstimpul petrecut cu el avusesem o singură blană, și asta din naștere. Ce-i drept, era lungă și mlădioasă și mă prindea de minune, ceea ce n-aș fi putut spune despre câteva dintr-ale ei. Pentru mine Combe fusese întotdeauna locul unde te vâri după iepuri. Dar mai era și George, pentru că așa a zis el. Îl numea Liber Cunoscător, deși mie nu mi se părea foarte generos cu toate cunoștințele sale. Zicea că e ultima lui zi. Nici că-mi păsa. I-am auzit spunând că e doi la doi pe acel an; ea zicea că una de-a lui era prin mandatar, dar n-am înțeles ce amestec are poștașul în toată treaba asta. Au pus rămășag.

note

(40)

Ce atracție puternică! Vânturile chiar nu sunt molipsitoare. Acum că mă apropiam de sfârșitul călătoriei, am început să-mi pun întrebări tulburătoare. Ar fi îngrozitor dacă se dovedește că ea este de-a lui Flecker. Căci unii la Flecker se închină, iar eu, spre patul tău. Probabil că înțelesesem eu greșit. Chiar și așa, totul era în regulă. Ortografierea ei era diferită și se întâmpla în urmă cu mulți ani. Dar dacă se trăgea din familia musafirilor lui Jack, cu Thornhill, care promisese o operă cerșetorilor? Nu puteam să știu cu siguranță. Am luat o pastilă. Dar merita, fără îndoială merita. Fasolea plesnește fără zgomot în mucegaiul din grădină. Draga fasole, nu mă îndoiesc că ar putea face asta. Din delușorul ei se înalță, credincioase, frunzele verde-întunecat ale cartofilor. Sora lui Thames Ditton, așa cum îi spune Eric Parker – și ne amintim de confuzia semantică a irlandezului, din aceeași istorisire –, trecuse. Lungă mai era. Dar n-am zăbovit ca să-i fac curte.

note

(41)

Și-apoi, cu claritate înfiorătoare, am zărit o femeie acolo – deși nu chiar acolo, dacă viziunea nu mă amăgea. Dar ea țintea, ea dădea indicații, ea îmboldea: zveltă, roșiatică, bosumflată, încăpățânată: desfrânată, dar mult prea calculată să știe alt stăpân decât pe sine. Genul de persoană care făcuse din Anglia regina mărilor. Mi-am întors ochii minții spre propria copilărie. Am fost puțin dusă de-acasă, cum se spune. Uneori, a trebuit să dau cu barda în lună ca să-mi fac voia. Dar de-abia după ce m-am măritat cu Henry mi s-a sugerat – de către bătrânul Charles Goodfellow – că am devenit Gay. Bietul, însinguratul, drăguțul de Bart. Dar mi-am dat seama că era în continuare primul câine, după dresajul soțului meu. Și-am mai realizat că voiam să merg acolo, de unde puteam să iau un păhărel, dar în partea cu Selfridge, nicidecum pe strada Bond. Apoi mi-am amintit citatul favorit al lui Henry:

Dar M'Cullough voia odăi cu marmură și-arțar și mult odor
Și catifea din Utrecht și Bruxelles, și-o baie, și un salon impunător

note

(42)

Rupt în două, în jurul coardelor harpei tale, de parcă
nici o cadență nebună
Nu răsuna acum, chinuind deșertul! Apoi eu,
cum se cuvine...

Vă asigur că nu am văzut-o intrând; însă brusc i-am simțit prezența, ca o vibrație electrică, lângă mine. Oare ce-ar putea urma? Îl însărcinasem pe Henry să mă îndrume. Era înaltă; cred că uneori înălțimea e o calitate admirabilă la femei. Julienne? Da, avea un aspect ce se potrivea cu acel nume. Și-am bănuit că sub genele aurii se ascund ochi negri. Nu-mi place să tulbur apele prima oară. Vocea ei torcea în urechile mele ascuțite; mi-am închipuit un jaguar pe o creangă subțire și îl invidiam pe Henry. Suprafața era de-un maro străveziu, în care eu deslușeam figuri albe; acolo se mișcau stelele și o mică inimă, *mirabile dictu*. Ea și-a aprins țigara și a început să toarne cocktail după cocktail; din când în când se atingea ușor la gură cu un fluture din dantelă albă.

note

(43)

E bine. A acceptat Desfătarea Amorezului din partea mea. A vorbit foarte puțin. Dar mă îndeamnă să încerc un banana split. Oare aceste titluri ascund semnificații ezoterice? Iată-l pe Ecky cum intră în Zorii. Alexander mă numesc. Când eram mic, îmi spuneau Ecky. Of, Ecky! Ești un bătrân dezgustător. Treburi emoționale. În orice caz, Ecky s-a făcut nevăzut în Zorii. Mai că-mi doresc să fi încercat și eu. La chestia aia tare mă refer. Dar mi-ar afecta mâna. Unde s-ar duce venitul meu dacă vărsătorul ar deveni gemeni? Îmi povestește vrute și nevrute despre un amic de-al ei, un doctor, iar fiecare cuvânt se desprinde ca un gângăvit răgușit de buza ei rotundă, ursuză, de culoarea purpurei. O cunosc de numai câteva minute; dar m-ar întrista să știu că va schimba – glasul ei tremură când vorbește despre el – o stație de nădejde între King's Cross și Edinburgh pe acea – cum îi spunea? – țeavă monotonă, a cărei cântare întunecă stelele și curmă strălucirea lacomă a soarelui.

note

(44)

Uneori îmi doresc, iar acel moment nu făcea excepție, să am darul povestitului sau cel puțin să pot urmări o poveste în chip mai viu. Hodge, având luxul primului său St Bruno din acea zi, își tot scărpina excrescența sebacee, atrăgându-mi întruna privirile. Iar asta îmi îngreuna încercarea de a înțelege în mod corect problema lui Henry. Mirosurile contau mult pentru mine. Într-o clipită m-am întors la vechiul han din Vera Cruz, și mai că l-am văzut pe tânărul vânzător de fructe lăsând chitara din mână și ștergând sângele de pe coarde cu o batistă care-ți sărea în ochi. Însă trebuia să mă întorc cu orice preț la Henry. Iată situația: fratele celei de-a doua soții începuse să intre la bănuieli. Descoperise în cuptor un certificat de căsătorie pe jumătate ars. Urme de cărbune pe Henry. Ce avea să facă? Mi-am spus că nu ne putem opri în acest punct. Dar mă înșelam.

note

(45)

Se făcuse ora când acel pretins beţivan şi puturos nevoie mare, pe jumătate polonez, pe jumătate francez, se scula din pat. Îmi amintesc că atunci când Hélène i-a mărturisit de sentimentele ei, s-a lăsat de coniac. Şi s-a apucat numaidecât de absint. Era una din acele dăţi când a băut absint. Se zicea că dă ghes inimii. Ce văzusem cu adevărat? Îl văzusem pe Henry – i-am auzit spunându-i astfel pe nume – aplecându-se nevinovat asupra unui cadavru, tot nevinovat, rodul propriilor acţiuni. Şi îl văzusem pe doctor la plimbare cu bătrânul prin grădină, nu o dată sau de două ori, ci de nenumărate ori. Tânăra nu mai era acolo. Mi-am mai venit în fire cu jambon epicureic şi Royans aux Achard, pe care le-am pudrat cu niţeluş praf de înger şi le-am dat pe gât, în nerozia mea, cu Villa-cabras. Dar mă simţeam atât de singură într-o clădire mare, cu multe apartamente: ce bine că nu renunţasem la furături.

note

(46)

Dintr-un anumit punct de vedere, îmi părea bine că se căsătoriseră. Am fost mereu un apărător al castității în viața de familie. Nu crezusem și nu voi crede niciodată zvonul scandalos cum că un maltez a aterizat pe insula noastră și a sedus o străbună de-a mea (sau să fi fost vreun străbun?). Dacă aș fi avut parte de-o educație adevărată, nu doar ce învățam din spusele lui, v-aș fi mărturisit cât de mult detestam – iar în acea zi era insuportabil – să mi se spună Hal. Așa-mi spunea ea. Dar lui părea să-i placă, iar la un moment dat i-a citat dintr-o carte, cică tranzacția pare să fi avut, la bază, temeiuri sentimentale: „A fost prietenul meu“, rostește doctorul ucigaș. „Mi-a fost drag“. Pesemne un Tom, nu cel ucis de mine în afacerea cu Jasmine, fusese făptașul. Era încântat și mi-a dat și mie o bucată, zicând că e minunat că vizitase Anglia pentru prima oară în această zi.

note

(47)

Babs intră din nou în peisaj, încoronată cu două cascade drepte de cupru, dacă se poate spune așa. Scurgerea neondulată e de-a dreapta și de-a stânga, de parcă râul, oglindind un asfințit cu tunete, s-a despicat, îngrozit, în două cataracte. Și iată, Doamne ajută că vine și prima, mult așteptata, ploaie pe săptămâna asta. Stropi și cenușiu la început, apoi brusc iau naștere mici broscuțe de argint pretutindeni pe drum. Noi stăteam pe verandă, în aerul mort, fierbinte și înăbușitor, gâfâind și rugându-ne ca norii negri-azurii să coboare și să aducă răcoarea. Mereu mă gândesc la asta, chiar și în Anglia. Dar privind la silueta ce șade vizavi de mine, îmi dau seama că ea m-a prins în mreje, nu Babs. „M-a prins“, ce înșiruire neplăcută de cuvinte mici. Lui Henry nu-i place deloc. Dar ca dovadă că spun adevărul, ea are suficientă forță să-mi abată gândul de la un Pekoe de Portocale la un Special de Portocale Suprem.

note

(48)

Mereu crezusem că Tate înseamnă, în esență, zahăr. Îmi plăcea în combinație cu aproape orice, deși nu totul deodată, dar la foc mic, și ieșeam de-acolo când nu era nimeni în jur. Dar el i-a spus ei, cum era obiceiul jocurilor pe care le jucau acolo odinioară, altul a început astăzi și se strecurase asemenea viermelui în cartea de rugăciuni obișnuite. Dar nu credeam că va avea un gust bun. Îmi plăcea cel cu zahăr. Mi se părea că petrec mult prea mult timp împreună. Eram convins că devenisem un câine mohorât. Am încercat să-mi amintesc toate dățile când manifestasem interes față de celălalt sex, când nu ne păsase de nimic altceva. Am încercat să iert. Îi spunea Crataegus Oxyacantha când serveau câte-o băutură. Era gluma lui favorită. Știam asta din felul în care râdea, iar în acele momente mă rostogoleam și eu. Dar cel mai mult îmi plăcea s-o numesc așa cum era în realitate. M-am întâlnit cu Ecky în acea seară și era foarte vesel, doar că istovit. Când l-am salutat, aproape că mi-a căzut pe bot.

note

(49)

Mereu mă simt ușor năuc în asemenea situații, și așa mă simțeam în acel moment. Dar e plăcut să te aduni, să-ți numeri poverile, atât deasupra, cât și dedesubt, și tot ce ai la mână, cum s-ar spune. Și totuși eram năucit. Cum am mai spus, mereu mi se întâmpla asta. Începeam să dezvolt un oarecșce apetit pentru Henry, cu toate că eram la prima întâlnire. Sunt un om simplu și mărturisesc că eram de-a dreptul încântat. Mi se părea că întâlnisem un om fascinant și cu totul neobișnuit, cu bărbia despicată precum copita satirului și cu câte-un smoculeț de păr în spatele urechilor. Totodată, i-a fost sortit să facă prăpăd, din motive familiale, și să continue să distrugă. Iar eu tot singur eram. Nu puteam să mă aștept la altceva în aceste circumstanțe. Mi-am amintit vorbele poetului:

Să-l aduci pe Palamabron, preotul cu coarne, săltând pe stânci,
Și pe tăcuta Elynittria, regina cu părul de argint,

note

(50)

Rândunica, strălucitoarea Homonoea.

M-am întrebat dacă voi reuși să-i fac rău fetei. Dar trebuia să-mi abat gândurile de la ea. Testamentul era fără îndoială acolo. Iar mâinile minunate de cealaltă parte a mesei își făceau de lucru cu o trusă de ustensile de scris ciudate. Stăteam nemișcat. Nu obișnuiam să mă foiesc nici în viața reală, nici în scris. Voi începe cu începutul, chiar dacă pare o expresie banală, și voi merge până la capăt. Să te naști, sau... în sfârșit, să crești într-o valiză, cu sau fără mânere, îmi pare ca o sfidare a normelor morale familiale, sfidare ce amintește de cele mai mari abuzuri ale Revoluției Franceze. Omul își intrase într-un final în ritm. Părea complet absorbit. E un dar fantastic, mi-am spus mereu. Dacă și-ar fi propus, ar fi putut fără îndoială să scrie precum Chesterton sau Camoens.

note

(51)

Dat fiind că eram doar în trecere pe-aici, mi-am scos pălăria în cinstea celor unsprezece care au jucat cu selecționata Angliei pe o mie de guinee și i-au învins de douăzeci și nouă de ori în zece ani. De asemenea, mi-am prezentat omagiile unei perechi de arbori de tisă neobișnuit de mari. La urma urmei, făceam treaba altui om. Pe măsură ce avansam, mi-am amintit cum îl numise poetul meu favorit. Îl numise încântător și liniștitor, și delicat. Îl numise giulgiu răcoritor și mamă a întunericului. Iar ție îți dedic, zicea el, dansuri și serenade vesele, și un toast pe deasupra. Și totodată nemărginită și bine deghizată. Aveam totuși îndoieli. M-am așezat pe iarbă și am numărat nouăzeci între două bătăi ale inimii. Trebuia s-o iau mai încet. Fiecare bătaie ieșea din pieptul meu asemenea fumului violaceu din țevile de eșapament. Dansez cu dansatorii și beau cu băutorii. Ecourile răsună cu strigătele noastre nerușinate, iar un biet oarecare îl iau drept cel mai drag prieten.

note

(52)

Cardinalul a fost achitat astăzi în privința complicității în cazul colierului cu diamante al reginei. Ce iute se scufundă picioarele minții în nisipurile mișcătoare ale crimei. În acel moment mi se părea neverosimil că odinioară fusesem un copil nevinovat, zburdând prin lanuri cu flori și gândindu-mă – dacă se poate spune că gândeam, pe-atunci – la mormânt ca la un pătuț, nimic mai mult. Ușa s-a deschis și s-a închis la loc. Din ce știam deja despre domnul care intrase, ar fi trebuit să mă aștept la mâini mai curate și la un aer mai sinistru. I-am explicat scopul și l-am invitat să se așeze și să arunce un ochi peste documente. Cafeaua și sendvișurile cu șuncă Westfalia îi făceau vădită plăcere. De ce sendvișuri cu castraveți? Ce-i cu atâta risipă nesăbuită pe-așa un tânăr? De cum l-am văzut, am simțit că, într-adevăr, cuvintele dinaintea ochilor mei se vor preschimba într-o critică, poate ironică, pagină cu pagină, până la finalul întrevederii și chiar și după.

note

(53)

Până acum, mintea mi-a hoinărit alene, dacă mă pot exprima astfel, avansând dizgrațios, pășind parcă ba cu-o emisferă, ba cu cealaltă. Acum însă, eram tare curios cum puteam cădea de comun acord, eu și porcul ăsta ghiftuit cu care tocmai făcusem cunoștință. Era în mod evident băut și n-o ducea deloc rău. Ba asta slujea chiar scopului meu. Chipul bătrânului îmi părea vag familiar, deși nu mă prea descurc la fețe. Însă brusc mi-am amintit că barba aceea albă i se unduia din bărbie asemenea unui val. Ar fi trebuit s-o recunosc de la o poștă, din articolele săptămânale ce apăreau în ziarele partizane, ca aparținând lui sir Paul Trinder, a cărui *furor loquendi* îl determinase să adere vreme de douăzeci de ani la toate cauzele pierdute din oraș. De asemenea, era un soi de conferențiar într-un post obscur, un taburet academic, dacă mi se permite. S-ar putea spune că asemenea om nu era dușmanul nimănui, ci doar propriul dușman. Însă, vai!, ce dușmănie cruntă este aceasta.

note

(54)

Mai bine nici că puteam să mă simt în acea zi. Tot ce ținea de grădinărit, în cel mai îngrozitor și propriu sens al cuvântului, era splendid. Îmi plăcea să conserv sângele verde, fapt la care mă gândisem încă dinainte de micul-dejun. Am primit o scrisoare de la domnișoara Doncaster, peste firimiturile de pâine prăjită și ultima mânjeală de marmeladă, în care eram informat că bătrânul îmi va face azi o vizită, la îndemnul ei, să-l primească pe-al meu. Mărturisesc că m-a mișcat într-un mod ciudat. Am aprins un Nestor și m-am gândit încă o dată la scrisoarea ei. Să pisezi otrava otrăvită în spatele lucirilor stacojii. Era frumos lucru să întrebi un om relativ străin. Va trebui să fie analizat. Bietul bătrân! Dar toată lumea trebuie să se ciocnească de Waterloo-ul său, iar azi a fost întâlnirea la La Belle Alliance. N-a fost nepotrivit.

note

(55)

Tabloul cu Vechea Moară din Bramley, cu-acel moșmon ale cărui ramuri atârnă deasupra apei, cu porumbarul din cărămidă, octogonal, și cu vița-de-vie din soiul apă dulce nu m-au reținut cu o zi în urmă. Bâjbâisem după prima țigară a zilei, cu ochii umflați încă de somn, câțiva kilometri mai încolo. Ce ușor trec lucrurile-n uitare! Cu greu mi-am dat seama că astăzi fusese cândva mare sărbătoare în Anglia, la fel ca un alt cinci și din aceleași motive. James scăpase, în vreme ce contele și fratele său, Alexander, nici pomeneală. Dar mie nu-mi e clară treaba, și mă îndoiesc că a fost vreodată cuiva. Cele două izuri, de moșmon și de viță, erau ca două note ale unui acord, roșu venețian și olivină, ce mușcau cu delicatețe dintr-o ureche și sălbatic din cealaltă – sau mai bine zis tare și subțire? –, un monoton cu excepția acestei variațiuni: odinioară fusese tare, delicat, tare, tare, delicat, delicat, delicat tare. O aromă foarte plăcută.

note

(56)

Era la ceasul la care fata de la fabrica de mătase Asolo decretase că începe dimineața. Ceva mă frapa la moda asta animalică (în sensul propriu, groaznic, al cuvântului) cu care tineretul se înfățișa în zori. Dumnezeu știe că la ora asta aș fi fost în pat dacă n-aș fi fost împovărată de-o viziune foarte primejdioasă, ce nu mai lăsa loc de somn. Am petrecut acele șase ore în agonia rememorării. Încă de când eram mititică, la școala bătrânei doamne Larkin, unde eram considerată o metisă, dădusem semne că dețin puteri nefirești. De fapt, doamna Larkin ar fi putut să-mi spună Clara, căci văzătoare eram, și pe deasupra și audientă. Vreme îndelungată am rămas nemișcată, cugetând, cu privirile pierdute undeva deasupra mesei. Încetul cu încetul mi-am dat seama că viziunea s-ar lega mai bine pe stomacul plin. Speram să iau micul-dejun curând, și n-aveam să fiu dezamăgită. Mă gândeam la fata aia prostuță care se trezea în pântec, la fel ca Pippa, mereu.

note

(57)

Din câte-am putut să deduc, carnea lui Felton fusese livrată la Brookesley pentru prima oară în acea zi. Oare era gustoasă și îndestulătoare? Nu că mi-ar fi plăcut să mă gândesc la carne, cu toate că eram doar noi doi din nou. Mi s-a părut o bădărănie din partea lui să spună că nici un sunet, ci doar vibrația unei lacrimi, un suspin ce trupul îi acoperă cu o manta de ciubotica cucului, până când am realizat că el se gândea că, la un moment dat, prietenul lui Ben fusese asemenea cărnii lui Felton. În timp ce degusta jambonul din Westfalia, din care nutream să mă înfrupt și eu, citea articole din ziar despre Hilary și despre Amazon, despre Stella Polaris și Voltaire, despre Nagpur și Vandyck, și despre alți oameni minunați. Oare nu cumva se gândea să plece în vacanță? Mare păcat! Chiar nu era necesar în acel moment. Nu știam nimic despre vapoare. Fără îndoială că unii dintre strămunii mei cunoscuseră Armadale Castle destul de bine, dar destinația sa nu era Africa de Sud.

note

(58)

Deși era luna mea onomastică, nu prea aveam noroc. Henry, deși cu vădite înclinații spre spectaculos – să vânturi măruntaiele celui de-al treilea, bătrânul avocat al familiei, la micul catarg, doar puțin, susține exhibiționistul –, era totuși normal la cap. Iar acestui străin, judecând după conversația foarte vagă pe care mă forțează să o port – diferă de țăran, care tăcuse mâlc, cu excepția întrebării arzătoare, și de copii, care vorbiseră doar între ei –, îi lipsesc câteva doage. Cum se numea filmul acela? *Nuts in May* – ce freudian! Nu fi un Freud! Ajutorul e în apropiere. Așa să fi fost, totuși? Henry se afla într-o situație disperată, iar ăstălalt era suficient de orb încât să nu-și dea seama că mie îmi păsa. Henry stătea aplecat deasupra celei de-a patra victime – servitoarea nesăbuită care dăduse buzna – când brusc s-au auzit bătăile îngrozitor de oficiale la mica ușă albastră. (Să fi fost inspectorul Barraclough sau doar vreun localnic nepăsător?) Dar companionului meu nici că-i păsa. Continua să sporovăiască despre Browning.

note

(59)

Dar ce țineam oare în mână? Dintr-un anumit unghi, părea a fi un papagal kea. Aveam de gând să-i dau acestui phoenix o nouă șansă. Am aprins chibritul, iar urmările m-au liniștit. Cui îi era frică de lupul mare și rău? Aparent nimănui. Otrava lui afurisită a dat cu siguranță greș. La *petit déjeuner* am pus obiectul din fier forjat pe *Gelsemium semper-vierns*. Apropo, în acea zi m-a căutat un detectiv sergent, dorind să știe despre un nefericit care murise în condiții suspecte. Din modesta mea experiență cu detectivii pot spune că au o anume manieră, dar nu și pluralul. Dacă folosești un cuvânt de peste două silabe în discuția cu ei, au impresia că-i iei peste picior. Din punctul ăsta de vedere cel puțin, sunt perspicace. Totuși, a fost stânjenitor în compania lui Trinder. Mărturisesc însă că mi-a făcut plăcere să cred că eram în poziția, deși puțin probabil să existe prilejul, să-i ofer divinului Zenocrate o istorisire delicioasă a întregii tărășenii.

note

(60)

Eram suficient de versat ca să înțeleg că reușisem. I-am poruncit lui Charles să nu cruțe nici un efort în prepararea acelui cocktail cunoscut drept Desfătarea Amorezului pentru însoțitorul meu. Eram de părere că omul merită puțină desfătare. Câteva ceasuri mai târziu, *glossodia* și perechea sa și-au făcut treaba. M-am uitat la ce realizasem. Și dacă moartea-ncheie toate, încă putem să săvârșim o faptă mare, 'nainte de sfârșit. Cel puțin barba lui venerabilă nu va mai naviga mările pseudoștiinței de-acum înainte. Firește, fuseseră și alte crime astăzi, cu urmări mult mai mari. Cea a lui Franz Ferdinand, de pildă. Dar nici una care să-l lase pe om atât de mort. I-am ținut o predică de-adio și i-am interzis lui Henry, detectivul meu fără seamăn, să-și bage nasul în acest caz. Am coborât de pe cele câteva trepte pliabile de pe care îmi asigurasem mărturia heliografică a succesului. Căci eu pe-aci n-oi mai păși în veci de veci.

note

(61)

Mereu am fost mândru de tizul meu, Marele Lexicograf, cum i se spunea pe cel mai firesc ton în familie. Dar mă întrebam dacă parte din viața mea n-o va schimba pe-a lui în chip tragic. La urma urmei, se născuse la Colney Hatch. Dar nu, pentru scopul pelerinajului meu ar fi mai lesne Broadmoor. Nu-mi plăcea denumirea. Un cuvânt telescopat, format din Dartmoor și săgeți Broad, cu niște linguriță de nebunie. Nu! Încuiat, încuiat! William the Schoolman – îmi amintește de-un vechi cântec de război – era din partea locului și, în ciuda statuilor lui Rysbrach ale primului nobil rege, era fermecător. *Le couchant dardait ses rayons suprêmes et le vent berçait les nénuphars blêmes; les grands nénuphars entre les roseaux tristement luisaient sur les calmes eaux*. *Doctor Invincibilis*, dragul de Bill, nu era un psiholog de rând, ci un brici. Am văzut o găină și două oi. Mare păcat că Dickens purta o pizmă pătimașă găinilor și ne vine să plângem când ne gândim la neîncrederea lui patologică față de oi.

note

(62)

Ce nevoie o fi avut un asemenea om de companie, mi-am spus. Și numaidecât m-am gândit la unchiul lui Jim, Darius Brockley, și la scuza neverosimilă oferită de nepoata preotului când s-a întors. Da, începeam să înțeleg. Și nu-mi părea rău să separ ce mai rămăsese din aur de argint și să aștept deznodământul. Am întins mâna și am pipăit o siluetă vagă pe scaunul de lângă mine. O pisică cu blană netedă ce jubila înfiorător la fiecare atingere a mea. Ni s-a spus că inima omului e plină de amăgire și îngrozitor de păcătoasă. Atunci ce-am putea spune de mintea omului? Adică de ce să-mi fi amintit povestea general-maiorului din Piața Trafalgar în noaptea de Guy Fawkes, și cum mi-a povestit-o mortul cu numai un ceas înainte... să-l ia? Și cu mine cum rămâne? Ce-i drept, eram un războinic, dar până și eu, cred, puteam fi un războinic fără a fi țopârlan.

note

(63)

Mi-e greu, chiar și cu această distracție sublimă, să nu mă gândesc la părul lui Babbie – Babbie a *mea*, ca să spun așa – cum l-am văzut ultima oară, de culoarea tigrului și asemenea arcurilor micuțe din canapeaua unei zâne. *O toison, moutonnant jusque sur l'encolure! O boucles! O parfum chargé de nonchaloir! Extase!* Dacă înțelegeți ce vreau să zic. *Ea*, cel puțin, se arată nemaipomenit de interesată de Henry. Nu mi-a plăcut niciodată că asemenea scriitori sunt anonimi. Ce trib falnic de scriitori a existat odinioară! Dar eu le-am spus tuturor pe nume. E o exaltare prostească acel fior care mă trece când îi văd degetele lungi și calde dând jos pălăria lui Henry și punând-o la loc pe creștet, și-apoi probându-l pe masă? Draga mea invitată acceptă un Curcubeu. Îl cer zgomotos și vine. Îmi spune cu glas tremurat că acceptă pentru că a trecut Postul Mare. Zice că în timpul Postului n-ar consuma în ruptul capului două Sundae. Cred că m-am tâmpit, dar vorbele ei mă amuză. Nu-i port sâmbetele, așa că de ce să-i contabilizez duminicile?

note

(64)

E de prisos să mai spun că nu știam că aceea a fost ultima zi. Ulterior mi-a fost greu să privesc înapoi și să-mi dau seama că nu trăisem din plin sau mai degrabă că nu mă bucurasem de lucrurile mici care alcătuiau totul, și de celelalte câteva mii ce fuseseră înainte. L-am auzit citind două lucruri despre un om de care zicea că taman azi își făcuse apariția. Întâi că era un filfizon bătrân, trăsnit și crud, ce în gâtlej cârlig ar trebui să aibă. Apoi l-a numit un ipocrit năzuros sau un cap sec. Întâi trebuia să-și chinuie poștașul, momeala, să-l oblige să-i ducă scrisorile lui Belerofon. Dar asta era peste putința mea. Neamul meu i-a fost mereu credincios lui McLeod, din stirpea aceea, printre alții. Dar până să-mi spună astăzi, n-am știut că Marele Lexicograf era și-un lotofag notoriu. Aveam în mine o chemare, să slujesc cu credință. Să dau totul – așa cum îi dădusem și lui – era os din osul meu.

note

(65)

Am început să citesc opusul mirobolant al lui Hardy, și fiecare mușchi din creierul meu era în extaz când am sfârșit. Ca mine îmi închipui că a fost călugărul Arnulfus când și-a deschis călimara. Paleta de culori era de-un verde-strălucitor, asemenea trupului de libelulă, în vreme ce frunza aurită scânteia asemenea mantiei unei regine. Nu era nici urmă de îndoială. Voi putea să culeg roadele grânelor semănate. Iar Ruth va culege doar pleava. M-am gândit la maică-sa și am izbucnit în râs. Oricare fată ajunge la fel ca maică-sa. Asta e tragedia ei. Cu bărbatul e tocmai invers. Asta e tragedia lui. Mi-am pus și întrebarea pe care și-o pusese Jack: era ceva inteligent? Călugărul Arnulfus, cu un strop de Jim the Penman. Oare ce impresie îi făcusem? Mi-ar fi plăcut să știu. În mod evident, avea o minte înceată, calculată, obișnuită să clasifice și să eticheteze. Caz în care știam tipologia: un erudit în artele macabrului, ba chiar maestru.

note

(66)

Nu era nici iadul, dar nici raiul de pe lume să aduci o astfel de atingere morților. Mai degrabă era coroana de tristețe a bucuriei sau coroana de bucurie a tristeții. Puteam oare fi acuzat de-un acces de morbiditate pentru mica mea efuziune sentimentală pe măsură ce priveam la pastelul vechii școli încremenit dinaintea ochilor mei? Verde, alb și trandafiriu, dârzenie, înțelepciune și încredere, așa cum glumise bătrânul Cap, cum îi spuneam noi. Iar acum se dovedea o combinație efemeră. „N-aș spune că e așa îngrozitor“, zicea ea, și tare-aș fi vrut să văd dacă zâmbea sau nu în timp ce rostea vorbele. Asemenea remarci mă iritau și mă stimulau deopotrivă. Ce anume nu i se părea atât de îngrozitor? Dimpotrivă, ce anume i s-ar părea doamnei, cu ținuta ei renascentistă, îngrozitor? Puteam să pierd totul dacă mă lăsam pradă speculațiilor. Am dat atacul la verzitura dinaintea mea și mi-am hrănit creierul cu lucruri mai curate. Mi-am amintit locul unde am fost inițiat în cele splendide și strălucitoare. Mi-am amintit cele cinci terenuri zgomotoase, precum și vechiul hol, solemn, împodobit cu

note

lucrările mai întunecate ale lui Beardsley și Félicien Rops, răsunând de sudălmile răutăcioase ale Capului, așa cum îi spuneam, care gâfâia lubric în mrejele eterului. La răsăritul soarelui mă aflam în reședința Whympers. Din câte-mi aminteam, doamna Allingham pictase pescăria, iar autorul *Tărâmului ceții* a jucat crichet pentru ea până s-a dus pe deal. Și eu fusesem zdruncinat de plutirea ce zace mereu în soluție, și eu primisem identitate din trup, și știam că e din trupul meu, iar ce urma să fiu știam că trebuie să fie din trupul meu. Era o zi importantă pentru că bătrânul Christ a părăsit Palos taman la acea dată. Și cu toții știți urmările acelui voiaj. Dar pe legea mea, nu știam cum să sărbătoresc, cu toate că sărbătoritul se număra printre specialitățile mele. Să-mi îngădui o nouă doză din iarba binecuvântată și să jubilez sau să mă rezum la a vărsa lacrimi? Helen și fredonatul? Poe și Prohibiția? Scoici pe un fundal și Menkin cu-ale sale prejudecăți? Greu să atingi un echilibru. În final, am luat calea obișnuinței.

note

(68)

Și iată-i pe dragii mei micuți revărsându-se pe ușă afară. Nu era nici o tragedie. Nimic comparabil cu incendiul ce-a avut loc aici, în Latham Chapel, în 1906. Totuși, îmi dau seama că nu folosește la nimic să te apleci din senin asupra trecutului. La fel ca atunci când fredonezi cântece de pe vremuri, care-s demult îngropate: de câte ori nu m-am surprins fluierând „Alexander's Ragtime Wedding Feast" în timp ce făceam o baie scurtă. Simțeam că Henry e cam singurul lucru căruia îi puteam face față sau mai degrabă singura persoană. Cu-atât mai neplăcută a fost venirea acelui individ neîngrijit, acea creatură mioapă, care m-a călcat din neatenție pe picior și a atins în același timp coarda amintirii. Nu mă îndoiesc că cineva trăsese cu urechea la asta în timpul ultimei mele discuții, cruciale, cu bătrânul. Dar asemenea lucruri sunt ca țânțarul dând roată urechii, un Kreisler la mica lui vioară. Îmi distrăgeau atenția.

note

(69)

M-am trezit din visul aievea cu tâmplele umede și limba groaznic de uscată. Trebuia să mă cred, pentru că până acum nu mă amăgisem niciodată. Da, mi-am venit în fire, dacă vreți să știți, când steaua, care-i la apus, trecuse să lumineze cerul chiar pe locul pe care arde-acum. Un timp nu doar foarte deprimant în sine, mi-am spus, ci și clicticos la pulme. Ce-ar trebui să fac? Răspunsul era limpede ca bună ziua. Când aveam zece ani, am colecționat ouă și m-am cam murdărit. Când aveam doisprezece, am colecționat bilete de autobuz, și dacă aș fi știut unde se găsesc, aș fi colecționat fără îndoială și autobuze. Răspunsul era limpede ca bună ziua. Trebuie – vai, ce ocupație finală și dificilă! – să-mi vin în fire. Am văzut un biet bătrân ucis încet și cu migală dinaintea ochilor mei.

note

(70)

Mi-a trecut prin gând că localul situat între Eros și Sala Reginei se schimbase îngrozitor de când Orpen îl pictase în 1912, și chiar dacă urmam avertizările Ming, să ajung într-o clipită, tot va trebui să-mi însoțesc bietul crighel, din buzunarul meu, cu insulele Efate, ca să folosim denumirea corectă. Dar până la urmă am decis să nu mă duc, preferând să termin ceea ce începusem. Fata avea s-o găsească în zori, gata timbrată și bună de dus la poștă. Am spus tot ce știam și mă simțeam istovită. Avea, oare, să nesocotească ce-am scris acolo și să se-aștepte la ce-i mai rău din partea mea? Dar *ce rău* puteam să-i fac? Sau urma să se gudure pe lângă mine, în virtutea legăturii noastre de-odinioară, cerându-mi să nu divulg nimic, ca și-atunci când gângăvise la genunchiul meu, cel cu artrită, că fluturii de varză sunt fragmente dintr-o poezie scrisă de Dumnezeu, pe care-o rupsese mai apoi considerând că e prea bună pentru urechile noastre? Sau pur și simplu îmi va face felul?

note

Dar a doua zi, vălul acelui om religios, dacă mi se îngăduie o asemenea exprimare neștiințifică, mi s-a părut că, după succesul inițial, începe să dea greș. O voi da până la miezul nopții. Nu mă înțelegeți greșit. De ce să nu mă joc de-a mama spartanului cu emoția, să fiu un Lucius Junius Brutus al neamului meu? Gândul m-a purtat la May. Deasupra lor plutea iz vechi de roșu mai. Încântător, într-adevăr, dar nepotrivit. Aveam senzația că o dezamăgeam pe May. Cât despre celălalt, n-aveam nici cea mai mică intenție să mă dau bătut. Înainte de ceaiul însoțit de pâine prăjită cu anșoa și alte preparate calde (n-am fost niciodată un cumpătat), Henry s-a aruncat fără nici o jenă asupra mea. M-a lovit o dată direct în ochi și mi-am adus aminte, căci nu puteam să uit de încurcătura în care s-a aflat Elsie când tânărul grănicer de coastă a încercat să-i demonstreze că trage din Herebald the Drake. „Voi sosi în grabă, în față-i să mă-nchin".

note

Desigur că regretam să-mi iau rămas-bun de la vechiul Medehamstede; dar era plăcut să stau jos și să fiu într-un sfârșit singur. Momentele acelea încărcate de emoție ne istoviseră pe toți. Simțeam că am buzele mai palide decât mi-ar fi plăcut. Dar câțiva stropi din vinul roșu al lui Pasquier m-au pus pe picioare. Dragul de Pasquier, l-am întâlnit în Paris, în acel local micuț de pe Rue de la Harpe, o stradă pe care, mi s-a spus, se găsesc odăi ordonate chiar și în casele dezordonate. Am deschis o revistă și m-am uitat în grabă la ultimele rânduri ale poveștilor scurte. Sunt un adept al iubirii. Dar nu-mi place când totul se încheie cu o îmbrățișare. În poveștile mele scurte – iar viața mea, îmi dădeam seama, era o salbă de povești scurte –, îmbrățișările erau în primele rânduri. Iar apoi venea intriga. Lungimea unui roman i se potrivea mai bine. Se numea Cuceritorul sălbatic și îmi plăcea mult.

note

Artistul din mine a răbufnit. La urma urmelor, numele meu e faimos în toată lumea, moștenit de un pictor îndrăzneț, subtil și încântător. Pesemne că eram prea mândru de el, fără temei. Am dezvoltat un interes aparte pentru „The Mumpers“. De ce nu? Ar fi fost absurd să-mi bat capul cu-al lui Hamlet, visător, lunatic și nevrednic de-al său țel, sau să-mi las stafia să bântuie Runymede. Dar asta era departe, iar eu mă aflam într-un orășel liniștit de țară, cu case vechi și mansardate, neatinse de imboldul ambiției sau al modernizării, cu un râu, o ruină a Tudorilor, un parc cu căprioare, o mlaștină cu iarbă neagră și, pe principiul E.V. Lucas *a non Lucendo*, păduri cât vezi cu ochii. Ah, bucuria oratorului! *O triste, triste était mon âme*, să-și umfle pieptul, să dezlănțuie tunetul glasului din coaste, din gâtlej, *à cause, à cause d'une femme*. Mă delectam cu sendvișul. Dar mâncarea și băutura nu ajutau în asemenea situații. Îmi amintesc locul inițierii, în spatele vechiului port din Marsilia, o canapea discretă, odăile micuțe, fără ferestre, în care erau agățate

note

fotografiile tinerilor atleți râzând, băiețandrii care profitaseră și își croiseră un drum în viață, în care vorbele Capului, așa cum îl porecliserăm, încă răsunau, că rând pe rând, atingerea vieții s-a preschimbat în adevăr. Atenția îmi fusese din nou distrasă. „Va știi cineva despre ele?“ s-a auzit din nou acel glas deopotrivă aspru și miraculos, și nu pentru prima oară mi-am spus că ne-ar aduce tuturor mângâiere, o echidistanță de aur. S-o iubești ar însemna o educație liberală, ba nu, comunistă. Rămăseseră doar trandafirul roșu și cel alb, iar aceștia se topeau și se preschimbau în ceață înaintea ochilor mei; ochii mei afurisiți care nu-mi puteau dezvălui adevărul, de pildă, în privința acelei reproduceri după Goya. Un om spânzurat? O contesă? „Nu e nici o primejdie“ l-am auzit pe bătrân zicând. „Le-am achiziționat în taină în Leningrad de la un cocoșat micuț, un Quasimodo cu două fețe de la OGPU.“ Nu se împăca mai deloc cu discursul lui din Manchester despre mediocritatea sănătoasă. Cuvintele lui răsunau ca monedele de doi șilingi juma' scăpate pe marmură. „Doamne Sfinte!“ „Dar asta se întâmplă foarte rar“, a venit replica înțeleaptă.

note

(75)

Am avut grijă să rămân câteva clipe singur printre gălbenele. Mă gândeam cu drag la celelalte două flori, care mai mult ca sigur aveau să-mi câștige inima fetei pe care credeam că pot s-o iubesc, și jubilam. Dragul de Gerard zicea că se numește și *calendula*, pentru că înflorește în calendele fiecărei luni. Mi-am ațintit lumina puternică a ochilor asupra documentelor pătate cu portocaliu. Dar nu puteam să le citesc. Cred că n-am ochi buni. Și totuși nu eram printre cei care încearcă, *ek parergou,* să amestece *ephphatha* cu *epea pteroenta*. Veți fi observat înclinațiile mele orientale în materie de fumat și nu v-ar fi surprins că tutunul meu indian, după numai douăzeci și patru de ore, făcea o treabă de minune. Era aproape sigur că parazitul va fi distrus, cel ce-o parazita pe May, sau desfătarea cu ochi mari ca de gălbenele.

note

(76)

Văzând rânjetul acela pieziș ce părea să umple tot spațiul dinaintea mea, gândul m-a dus inevitabil la bătrânul lord Pentarry și la ciracul lui. „Cu uneltele trebuie să unelteşti într-o manieră de Quincey“, ne povățuise el, în timp ce-și ștergea cosorul de nădragi, stând deasupra ghiveciului ce fusese odinioară un locotenent de primă mână. Mi-am spus că mai puțin nu pot face. Pe ce e matur te poți baza întotdeauna. În ce e copt poți avea încredere. Fetișcanele sunt crude: am vorbit în termeni grădinărești. Metaforele mele sunt presate din fructe. Nobilul scoțian pomenise și de ruperea bățului verde. Verde era numele victimei. Acele mici scăpări aurii, acele cugetări logice îmi răsăreau în gând asemenea stelelor deasupra dumbrăvii mohorâte, cum spunea Henry. Și-apoi am avut o revelație bruscă: dacă nu făceam eu însumi asta – și nu sunt eu genul – nu făceam decât să fur vântul ca să culeg un scorpion. Trebuia să cuget bine la asta.

note

(77)

Compact, spune lumea; dar când l-am folosit, numai așa nu mă simțeam. Dar să nu mă creadă nimeni slabă de înger. A fost prima dată. Acel ultim contact mărunt cu gleznele osoase, atât de calde și, în curând – dacă forțele nemăsurate ale Naturii își vor face treaba –, atât de reci, trebuie să recunosc că m-a impresionat. Și cu toate că eram singură din nou, mi-a luat câteva minute să revin la necazul lui Henry cu detașarea și calmul pe care le merită. A venit iar bătrâna aia care-i mătușa celei de-a treia lui soții. În chip bizar, o meduză i-a blocat valva bărcii cu motor. Și iat-o din nou, atentă, suspicioasă și cât se poate de în viață. Mi s-a făcut milă de Henry. Și mi s-a făcut milă și de Percival. Crimele sunt tare ciudate. Uciderea lui Percival din acea zi, și într-un loc atât de public, mi s-a părut nejustificată. Dar nu m-am priceput niciodată la politică. Cealaltă crimă, în schimb, a mea, cu toate că o înțeleg, mi se pare că nu își găsește o justificare cu-adevărat.

note

(78)

Apoi au dispărut ultimele bucăți rozalii ale bestiei prusace. Își dăduse viața pentru desăvârșirea acestei imitații, dar nu avusese nici cea mai mică bănuială. Buzele erau curățate. Mi-a oferit noua unealtă și s-a ridicat, dându-mi asigurări discrete din priviri și totodată, mi-am spus, temător. Am hotărât că îmi permit să fiu suav. Invit pe oricine să verifice incidentul. Nu călătoresc niciodată fără jurnal. Trebuie mereu să ai la tine ceva senzațional de citit când călătorești cu trenul. Dar acest memento al dorințelor prostești ale unei femei care în curând avea să moară, îndrumate acum puțin cu isteține de o mână străină, falsă, era și mai și. Noi, cei care n-am făcut nimic și învățăm cum să ne iubim unii pe alții, cu ce gânduri crește ziua și ne desfată și cu ele apune, trebuie, așa cum zicea Henry, să învățăm nesuferita artă a uitării. Da, va trebui să învăț acea artă.

note

(79)

În ziua aceea, prietenul meu Sandy mi-a mărturisit că nu credea că va închide un ochi toată noaptea. Exista, desigur, o diferență între noi. Eu unul nu mă puteam entuziasma în halul ăla. Vedeți domniile-voastre, a doua zi primea învoire să prindă Lagopus Scoticus, cu care eu eram deprins, însă lui îi fusese interzis multă vreme. Îmi plăcea de Sandy și mă simțeam bine în compania lui. Dar simțeam – și nu puteam să-mi înăbuș presimțirea – că ceva era nepotrivit, ceva era dislocat la fața mea. Am făcut din nou dragoste cu Flora în părțile din spate. Rezultatul mi s-a părut satisfăcător. Mă simțeam în formă, dar tot am dat gata o porție întreagă de Bob Martin. La urma urmelor, și el mă plăcea și pe deasupra avea mereu dreptate. Însă eu am ajuns la concluzia că o detestam. Avea obiceiul să se facă roșie în obraji. Am înțeles de ce mi-a spus odată despre un lucru că era în plină floare, ca înflorirea în mai. Și-unde mai pui că-și purta părul într-o grămadă de mici șuvițe șerpuitoare, ceva ce în familia noastră era de neconceput.

note

(80)

Dacă stai să te gândești puțin, ospitalitatea e o treabă tare curioasă. Voiam să-l ajut cât de mult puteam pe acest nou-venit plin de speranță. Cămara mea, biblioteca, borcanele în care colecționez râme; toate erau la dispoziția lui. Era jenant de entuziasmat. Și în același timp, voiam să fac totul pentru May. I-am arătat aproape tot ce aveam, iar el a lăudat ce-a văzut. „Faceți prea mare cinste umilei mele locuințe, sir Paul“, am spus. Un bătrân dornic să fie din nou tânăr! Sosise cu puțin timp înaintea prânzului, dar cel mai bun moment e prezentul. Dacă n-o fi să-mi sune ceasul acum, i-am zis în mod prostesc lui Henry, care nu s-a sinchisit, tot o să sune odată. Sunt prevăzător. Hotărât să prezint omagul, i-am oferit, pentru început, un pahar de sherry. Tinctura lui Flemming s-ar putea să fie confundată cu asta, ba chiar a fost. A băut în cinstea mea. Și dragoste gustă cu jumătat' de gând, nici că mai bău vreodată din izvorul neprihănit aproape de cer.

note

Victima, căci așa va trebui să-l numesc de-acum, fără tragere de inimă, a blocat tot aerul înmiresmat ce intrase pe fereastră. Și-a întins mâna afară și a întrebat dacă moartea se deosebește de somn când vine astfel. Dixit el. De moarte să te temi când focul sau tăișul paloșului o provoacă, am dedus eu, îngrețoșată, sau otrava, fără îndoială. Dar când e provocată de apă... simte-o. La fund cu tine! Chiar o cerea. Avea să fie dezamăgit? Cred că da. A tot bolborosit ceva despre lanuri înverzite (îmi cer scuze, chiar și retrospectiv, obiceiul e molipsitor) pe care n-avea cum să le fi văzut foarte bine. I-am tras șosetele și am împins cu toată puterea înainte. Iar fereastra nu mai era obturată. Cu puțin noroc, neghiobul murise deja. Ce-a spus înainte să mă părăsească? Era ceva despre Cuali și Arti, și Fex. Sau Fex, Cuali și Arti. Ceva cu o bandă pătată. Chiar n-am înțeles o iotă. Dar, slavă cerului, nu eram detectiv.

note

(82)

Am uitat de ce stăteam la masă cu privirile pierdute. Care era necazul? A, mi-am amintit. Asistasem la fapte sângeroase și scârnave, și nefirești. Și-apoi, privind la ceainicul aburind din fața mea, m-am pierdut din nou pe tărâmul reveriei. Bartolomeu mă râcâia cu labele la glezne, cu poftă de biscuiți dulci, dar nu sunt superstițioasă la pericolul scării. Biscuiții nu-i făceau bine deloc. Era al treilea câine pe care-l aveam la Londra. Mă temeam că nu mă îngrijeam destul de el. A fost primul câine pe care-l observasem, și asta chiar la început. Poate vi se pare ciudat să auziți aceste lucruri de la mine, dar asta pentru că nu l-ați cunoscut pe Henry. Fie ca eroare umană, fie ca semn al lui Cain, vorba Poetului Laureat – eu l-am avut în ambele ipostaze – știa meserie. Simțeam că bughăți mari de ceață îmi apasă creștetul cu toată greutatea rece a certitudinii mele.

note

(83)

Un florar îmbujorat pesemne de speranță le-a întrerupt conversația, oferind să facă cinste tuturor mușteriilor. Însă ea a plecat în grabă, vrând nevrând, fără să-și primească recompensa și lăsându-mă cu amintirea ieftină a florilor de la țară. Din țara noastră, dar și din alte țări: narcise ironice, irișii de apă, clopoței pitorești, trandafirul din gard, adus de pe alte meleaguri, și garoafa. Însă fără floarea de pepene cea vulgară. O, să fii în Anglia; ce necitabil devenise. Căci eram, nu-i așa? Într-o bună zi va trebui să învăț spaniola doar de dragul acelui nume leneș și dulce. Am atins cu limba roua distilată de trandafirul roșu, singurul supraviețuitor, și am făcut un semn care mi l-a adus pe Henry la masă, ca o pisică. În acel moment, bătrânul a scăpat un obiect metalic, iar companioana lui l-a cules de la podea cu iuțeala unei fiice grijulii. Băieții cu ziare care strigă știrile de seară, *mal de mar* mă tulbură întrucâtva. Voi primi oare vești? Cu glas reținut, femeia îl întreabă la ce se referă când vorbește de veștile bune sosite din Gent.

note

(84)

Aș vrea să-mi spună mai multe. Aș vrea să-mi dea un indiciu, să înțeleg de ce morții și-au dorit ca noi să ne cunoaștem. Stând dinaintea ei, săgetat de ochii aceia aurii de viespe, îmi fac gânduri negre. Gânduri cumplite. Cred că e mare păcat. Absorbțiile matinale l-au lăsat din nou pe Alistair pe picioare nestatornice, iar el se urcă frumos în autobuzul de Dagenham care-l va duce la fostul depozit în care locuiește actualmente mama lui. Sper că nu va cădea din nou... în păcat. Barbara, draga de ea, trece de la dreapta la stânga. Costumul ei de baie dintr-o singură bucată e de culoarea iasomiei galbene, iar picioarele ei bronzate fac vânt caldarâmului. În buclele ei roșcate s-ar putea pierde păsărelele și nu numai. Flutură capricios un prosop în direcția mea. Oare ce-aș face dacă cealaltă s-ar apleca deasupra mesei și ar repeta vorbele amiralului orb? Dar atotștiutorii susțin că a spus „Kismet“. Iar azi și-a pierdut și brațul. Chiar așa, cum ar fi dacă...? E o ființă minunată.

note

(85)

Eram cu adevărat punctual. Mi-am dat seama că fusesem ca un robot. Dar oare nu-mi vâram capul, urmându-mi misiunea pe strada asta, în gurile gemene ale celor doi lei, a fratelui lui Mycroft și a palidului, dar versatilului Blake? Adesea, în anii de școală, colegii au făcut bășcălie de numele meu, whiskyficându-l în chip neplăcut. Whiskyficare neplăcută e de la Kipling. Iar eu m-am smiorcăit cu fața în paltonul de ploaie. Dar slavă cerului că glumele lor puerile erau adevărate. Mergeam în continuare înainte. Cum doarme ucigașul ce a doua zi în știreang va fi? Și cel ucis, cum doarme el? Eu atâta știam, că toată afacerea asta istovitoare avea să ia sfârșit. Dormea, de cealaltă parte a mesei. Era o bătrânică drăguță. I-am înfipt ascuțișul lui Henry câțiva centimetri sub gușa scofâlcită. L-am dus pe Henry acasă. Un câine a început să latre și să se tânguiască din odaia alăturată, dar aveam tot ce-mi trebuia pentru restul zilelor.

note

(86)

A doua zi am lăsat-o pe madam Carolina Iasomie – ce nume! – să-și facă afurisitul efect asupra oaspetelui meu. Dar am fost foarte neîncrezător în tot acest timp. Ce om! Henry își vedea de treburile lui, cum o fi fost. Ceea ce taie cade hidos într-o găleată; de ce mi-a rămas asta în minte? Doar pentru că o unealtă pe care am folosit-o și o voi folosi din nou s-a întors, ca să zic așa, sub mâna mea, săptămâna trecută și a grăit? Și ce-a mai spus el? E cineva fericit când se naște? Mă grăbesc să-l informez pe el sau pe ea că la fel de fericit e unul care moare și eu știu asta. Ar trebui să fie o consolare pentru pacientul meu. Fără îndoială un tranca-fleanca sadea precum el n-ar fi capabil să născocească de capul lui inocularea lui Mitridate și s-o pună în practică. Alung acest gând, și odată cu el, omul. Totodată, mi-ar fi spus și ființa fermecătoare cu care corespondez. M-am gândit, cu o ciudată slăbiciune, la versurile poetului:

Însă noi ne plecăm acum adânc și-i sărutăm picioarele albite

note

(87)

În inima bunului și bravului tovarăș al lui Henry Morgan

Invitata mea are un soi de frumusețe bizantină, amintind de-un șarpe auriu. Mi se pare mie, sau e puțin cam palidă? Sanders apare din nou în peisaj, ameliorat vizibil de vizita sa selenară. Se reazemă și privește-n depărtări, spre-apus și miazănoapte, peste apele golfului cel mic, și soarbe totul din priviri. Îi urmăresc privirile și zăresc, la fel ca Henry când a fost acasă în Woodstock, arbori răsuciți în fața căsuței cu ferestre groase, iar în prim-plan vegetație multicoloră, având densitatea unei eșarfe îmblănite: un ciot de deal sub dâra lungă a norului. Nu i-am oferit absolut nimic. Mi-a dat voie să văd scrisoarea mortului în original. E curios și totodată înfricoșător să simți mâna umedă a scheletului, prin mâna ei, în mâna mea. De ce oare? Bine, încă nu a ajuns la stadiul de schelet. E mai rău de-atât: o grămadă scârboasă de carne în putrefacție.

note

(88)

Mi-a plăcut mereu să-l ascult. Am aflat că era ziua Sfântului Wigbert, iar Augustus, din câte-mi amintesc, era un tânăr rotofei. Eram tot mai isteț de la o vreme. Zicea că fiul lui vitreg fusese multă vreme prost înțeles, și că azi dăduse ortul popii. Zicea că cel de-al treilea său fiu fusese o brută. Nu înțelegeam întru totul, dar aveam mult Tate delicios. Ea i-a zis lui. El i-a zis ei. Urmările erau cumplite, dar în exterior. Mi-era deja cam greață de felul în care se purtau. La fel ca Tom și Jasmine a Florei. Poate că despre asta era vorba. Era prima lor ceartă, despre o nuanță. Ea milita pentru cenușiu-închis francez, el pentru verde coaja-oului. Dar știam că vor depăși momentul. Eu îl depășisem. Dar au început să-și reproșeze cât de puțin făcuseră până în acel moment al anului. Nu știu de ce, dar simțeam că-mi joacă șoriceii pe lespede.

note

Moșneagul se așezase apoi printre buruieni și s-a delectat cu un bol uriaș de ciorbă cu bucăți mari de carne. În ce ne privește pe mine și pe stomacul meu, n-aș putea iubi vânatul așa mult de nu aș fi iubit pustiul, cu o dușcă de Spey Royal ca să mai înăbușe gustul. Slabe șanse să se întâmple așa ceva acum. Omul poate îndura cu stoicism absența prietenilor de-o viață. Dar cu greu îndură separarea de o persoană pe care tocmai a cunoscut-o. Circumstanțele diferă, mi-am spus în timp ce-l priveam pe individ, și trebuie procedat de la caz la caz. Am hotărât să-i dau pezevenchiului o șansă. „Stai bine cu memoria?“, l-am întrebat. „Funcționează cu întreruperi, dar e bună“, mi-a răspuns. Și astfel și-a semnat condamnarea la moarte. Mă rog, el era expertul în semnături. Aurul dispărea treptat din lumină, iar argintul ce rămăsese era, cum să spun... nesatisfăcător. Tot astfel mi-am fluturat eleganța – pe care-o țineam în acea clipă între buze – în public, fără să fiu mulțumit de ea.

note

(90)

În timp ce gândurile hoinăreau pe te miri unde, un domn în vârstă cu aspect grotesc se prăbușise ca un liliac pe scaunul dintre noi, iar acum își lăsa, cu nepăsarea ursuză a celor veniți parcă din altă lume, o șapcă cu urechi și două cozoroace din tweed rozaliu, vai de ea, pe parchetul rece. Cunoșteam, pesemne, tipologia: un erudit în artele macabrului, ba chiar maestru, suficient de bogat pentru a rămâne neatins de convenție, și totuși capabil să dezlănțuie furia a o mie de care, toate de aur, firește, pentru năruirea acestei lumi materialiste. Culegând ciuperci în cealaltă ruină de aur dinaintea mea, mă întrebam în sinea mea ce căuta un pustnic sadea ca dumnealui în strălucirea unui asemenea stabiliment elegant. În depărtare se auzea fără îndoială chelălăitul trist al unui câine. Cei doi stăteau cu capetele apropiate. Urletele bietei jivine mă necăjeau, astfel că m-am bucurat când au încetat. O vei face, Oscar, o vei face. Luasem mereu personal acea înțepătură a lui Whistler. Oare toate realizările mele erau de domeniul viitorului? Eram sortit să nu fac nimic în prezent? Totul îmi părea zadarnic.

note

(91)

În tinerețe, fusesem nemulțumit că purtam același nume ca amiralul lui Newbolt sau sergentul lui Shakespeare, și mă iritase că în anii studenției mi se spunea Lingușitor agil cu un Cuțit. Ulterior mi s-a părut mai util să-mi scriu a treia literă cu majusculă. Mărul lupului urma să se scufunde a doua zi; de fapt, știam prea multe ca să-l las la suprafață. Părea chiar să dea roade. Diletantul cu mâini delicate și dungi albe? Măcar eram ultimul. Dar la urmă nu voi spune că eram cel mai neînsemnat. Am încercat să-i stârnesc curiozitatea cu micul meu Muzeu Negru, și într-adevăr i-am provocat un *frisson* cu ochiul bine păstrat al bine-cunoscutului și respectabilului Cadavru Charlie. Ochi care, taman înainte ca deținătorul său să fie împușcat de detectivul din Chicago, îl întrebase pe suavul detectiv dacă el, detectivul, putea să vadă culoarea verde. Dar părea că Henry se jucase cu exponatul. Trebuia să iau măsuri.

note

(92)

Zilele mele fuseseră foarte diferite. N-avusesem parte de confortul, de răsfățul sau de spiritul de aventură pe care le am acum. Am mușcat din ultima stridie, iar cineva a luat cochiliile și le-a dus. Cum ziceam, fusese foarte diferit. Cum se scurge șuvoiul pe finetul rochiei strămătușii mele, deasupra genunchiului, ah, ce zădărnicie! Când ea nu-și dorea decât să-mi dea poala. Ce frustrare pe ea și, în paranteză fie spus, și pe mine, căci a fi crescut de ea și a-i asculta poveștile mi-a oferit acces la comoara secretă de Devona sau la înșelătoarele bomboane mentolate. Oare ce-i va trece lui Henry prin minte acum? Privirile mele au orbecăit prostește în direcția lunii sterpe a ceasornicului din apropiere, iar apoi s-au scurs la pământ. Pesemne că ceasul îmi e mentor. În chip stupid mă simțeam gata pentru un soi de revelație cardiacă, sau cel puțin pentru o reevaluare.

Îmi tresaltă inima acum, o, iubito!
Copilul Domnului cu roua sa
Pe frumosul tău păr auriu, iar acei crini încăvii și albaștri

note

Și țevi peste tot, la closete, și ciubere pline cu lapte,
Dar M'Cullough a murit în anii șaizeci, iar eu voi muri la noapte...

Oare nu spusese autorul celebrei *Wails of a Tayside Inn* că acestea erau poeme cu viață, în vreme ce toate celelalte erau moarte? Oare nu spusese cântăreața din Wimpole Street că legau inimile cu lințoliul mormintelor pentru a nu se frânge? În orice caz, timpul lor venise și acum trecuse; nu cu mult, dar simțitor, iar mie nu-mi părea rău. Am înțeles, după ce m-am războit în sinea mea, dintr-o parte în alta a creierului – acești doi Bunny și Perry, Pentru și Împotrivă, care s-au întrecut din răsputeri pe terenul central al lobilor mei – că dacă n-aveam dovezi solide împotriva fostului meu curățător de pălării, rămâneam cu o jumătate de condamnare, și aia moale ca puful, împotriva celuilalt. Faptul că în mintea lui, când am intrat pe frecvență, îi spusese o săptămână Cambridge, nu m-a ajutat câtuși de puțin.

Firește, mi-am ridicat privirile. Și vă spun că m-a impresionat teribil faptul că am putut să-mi văd numele pe fereastră, tipărit cu litere de-o șchioapă, la care să se poată holba toată lumea. Am roșit și m-am întors din nou la Henry, întrebându-mă dacă activitățile lui recente erau sau nu remarcabile. Cu o ultimă atingere grațioasă la margine, tovarășul meu de drum a bătut cu degetul, împrăștiind cenușa sfântă. Se părea că agricultura își cere tainul înapoi, iar eu m-am bucurat să văd acel spate lat și încovoiat pentru ultima oară. Nu știu de ce gândul m-a dus subit la Yeats. Apoi mi-am dat seama: ne însuflețesc bărbații călări. Aici, desigur, era comemorat colonelul Anthony în fiecare an. Să-i fie de bine. Chiar nu-mi plăceau copiii. Un el și o ea micuți au dat buzna înăuntru, poposind pe bancheta mea ca vrăbiuțele și batjocorind o plasă de prunișoare uscate pe măsură ce țopăiau în sus și-n jos. Cum să mă concentrez în condițiile astea? Iar Henry mă aștepta.

note

Știam, desigur, că, dacă ajungeam acolo în cinci minute, urma să-mi dublez timpul mult doritului rendez-vous cu hameiul la Café Royal, fără să-l necinstesc, pe el sau pe mine, cu sesiunea neîntreruptă la masa de jocuri, rânduită de John Montagu. Mă simțeam atât de legată de sfântul domn Herbert. Sau își spunea cumva domnul Haddock? Avea însă dreptate în privința orelor, iar dacă asta nu se numește sfințenie, atunci nu știu ce-ar putea fi. Cazuri amăgitoare cu care ne-a zguduit din temelii. Pe moment, nu mai conta, căci mă hotărâsem ce să fac. Leda și Hebe, i-am dat lebedei de băut și-apoi am pus mâna pe-o foaie de hârtie. Am luat stiloul – după ce i-am dat drumul de câteva ori – și, văzând că e destulă cerneală, am trecut la treabă. În propoziții scurte și fără echivoc, ignorând complet relația noastră din copilărie, am descris totul, ceas cu ceas, zi de zi, de la început până la apogeul acestei fapte îngrozitoare.

note

(96)

Cred că voi comanda o ceașcă din ceaiul pe care unii impertinenți îl numesc Vârfurile Aurite, un ceai tinerel, din care-ți toarnă cu vârf și-apoi se-așteaptă să le plătești cu îndesatul. Ce descurajant. În timp ce aștept băutura și pe o posibilă ea, citesc singura literatură disponibilă. Ce-o fi Sărutul Murei? Se aseamănă oare cu Gustarea Pescărelului, ce pișcă, și totuși e dorită? Ciudat să mă gândesc că tocmai în acest moment Catharine se preschimbă într-o Somerset la altar. Toată afacerea asta îmi amintește de clipele când stăteam lângă Jifjafa, iar Părintele mi-a spus: „Mai degrabă aș fi scris poezia aia decât să beau ulei de ricin dimineața“. Îi citisem din Oda mea cu Prevestirile Nemuririi prin Rememorarea Fragedei Pruncii. Of, of. Cât de aievea-mi pare, ori de câte ori mă aventurez cu o tocană, tocana pe care am servit-o împreună în acea seară. Cum se întoarce totul! Toate circumstanțele acestei întâlniri sunt foarte misterioase. Mă trec fiorii, zău.

note

Să dormi liniștit și să te trezești înconjurat de atmosfera în care Bunny și Perry s-au întrecut din răsputeri era aproape un sacrilegiu. Era ziua în care urma să fac un lucru pe care nu-l mai făcusem niciodată. M-am uitat la Henry și m-a luat puțin cu greață. Am luat două pastile. Schimbasem poate prea repede – pesemne nu voiam să înaintez într-atât de iute pe cât de încet mi se ordonase să merg – terenul de tenis pe canalul de canotaj. Nu eram în Dorset, cu toate acestea, am rostit cu glas șoptit că Ellen Brine din Allenburne nicicând nu se va mai întoarce. Legătura era evidentă. Ce zi, mi-am spus, pentru venirea lui Paris și plecarea lui Leonida. Cambridge sau Termopile? Dar Paris? În anii de școală nu-l privisem niciodată ca pe-un vindecător. De fapt, nici măcar nu auzisem de John Ayrton. *Ouvre ton âme et ton oreille au son de ma mandoline: pour toi j'ai fait, pour toi, cette chanson cruelle et caline*. Dar nu mă gândeam la John Ayrton.

note

S-a ridicat și m-a privit de sus. Dar nu voiam să mă grăbesc. Banii au schimbat, încet, mâinile; căci voiam să fiu capabil să-l descriu. Se vede că avea mare încredere în părerea doctorilor săi. În orice caz, mă bucur că s-a decis într-un final ce pași să urmeze și a procedat după îndrumările medicale competente. Dar sunt doctori și doctori pe lumea asta, lucru la care trebuie să cuget serios. Și-apoi a plecat. A plecat. Bună-credință sau un bluf normand? Dar Douglas era, pesemne, mai puțin fraged și adevărat. Inima mi-a crescut în piept odată ce maimuțoiul cel harnic a plecat. A plecat într-un sens, vai, mult prea relativ, deci nu cu totul și pentru totdeauna. Iată o încheiere cucernic de dorit, ce totuși trebuia pusă la cale. Pe cine să încredințez cu această sarcină? M-am gândit la May. Poate că da. Poate că nu. Apusul lumina în nuanțe roșiatice și violete deasupra dealurilor Quarry, asemenea unei vânătăi pe sânul serii.

note

Iar ea purta la piept o împletitură în formă de inimă, dar capetele nu erau egale. El zicea că-l pusese cum trebuie, dar nu găsea afurisitele de șoarfece, cum le-ar fi spus Jasmine. Eram suficient de bătrân ca să mi-o amintesc. Nu pe ea o ucisesem. El citise despre niște ochi fantastici, strălucitori și pătrunzători, săgetând cu iuțeala stelelor și totuși neclintiți ca soarele; cenușii, am spus noi, dar cu nuanțe azurii. Mari, dar nu holbați. Privirea era mereu vigilentă și pătrunzătoare, ajungând cu iuțeală în miezul lucrurilor. Când ea l-a întrebat de ce îi alesese tocmai pe aceia și ai cui erau, el i-a răspuns: ai Părintelui Fred, pentru că era ziua din urmă la Potsdam. În dimineața aceea beneficiasem de-o săpuneală uscată, ceva ce adoram, mai ales pe pieptul bătrân. Dar s-a dovedit a fi o pierdere de vreme. Ar fi trebuit, desigur, să fiu mai atent la asemenea lucruri mărunte. Brusc, aveam impresia că-mi băgasem piciorul în treaba asta. În fine, mai aveam trei.

note

(100)

Am vagi bănuieli de ce și-a dorit bătrânul răposat asta. Lucrasem pentru el, la fel și Henry. Dacă aș putea să mă ridic, ceea ce, credeți-mă, îmi e cu neputință, i-aș zice eu câteva acestei doamne. Se hlizește la mine, jubilând, iar gura ei sângerie pe frumusețea-i pistruiată de felină. De ce m-aș gândi la Henry în acest moment de cumpănă? Ah, știu de ce. Scotland Yard, desigur. Nu că i-ar păsa cuiva. Trist că ăsta-i ultimul lucru pe care-l observi: butoniera s-a desprins. Iată, bătrânul coțcar nechibzuit trece de Woolworth, iar ea se îndreaptă cu dezinvoltură spre Kursaal, la fel de îmbujorată – ah! femeie afurisită! – ca May. Fata îmi zâmbește. Asta nu miroase-a bine. Și-acum mă scutur de spinii-acestei lumi, iar de la voi mă duc. Femeie monstruoasă! Nu știi ce boală cruntă m-a lovit în inimă. Dar eu știu. Simt că Henry, pentru prima și ultima oară, nu mai poate fi ținut în frâu. Adio, Henry. Cade...

note

NOTE

Pagina 2: „Ce-a răpit o sută de mii de suflete; și totuși eu, în viață“, citat din *Jurnal din anul ciumei* de Daniel Defoe.

Pagina 3: „Austin Freeman, Oppenheim și Mary Roberts Rinehart“ au publicat cu toții la Editura Hodder and Stoughton.

„Semnele după care mă veți recunoaște sunt o manta de ploaie, niște ghete trainice. Nici unul dintre prietenii mei nu mi se tolănește-n fotoliu. Eu n-am fotoliu“, citat parțial din „Cântec despre mine însumi“ de Walt Whitman.

Pagina 4: „[...] l-a văzut mai demult pe Henry luându-i partea lui Lesurques [...]“, este vorba despre Henry Irving, care l-a interpretat pe criminalul Lesurques într-un spectacol de teatru.

Pagina 5: „Vorbea întruna de Browning.“, referire la Robert Browning, autorul romanului *Evelyn Hope*, a cărui soție a scris poemul „Psyche și Cerberus“, pe care naratorul îl citează greșit.

Pagina 7: „Cineva mă sfătuise în urmă cu câteva zile să citesc *Conrad în căutarea tinereții* sau poate în căutarea unui tată? Dar l-am găsit mereu imposibil de citit pe Conrad”, confuzie intenționată, de fapt, romanul îi aparține lui Leonard Merrick (1903), nu mai celebrului romancier Joseph Conrad.

Pagina 9: „Să lucrăm acum, cât e încă Day, căci vine noaptea, și cu ea Cavalerul, când nimeni nu mai poate să lucreze“, trimitere la Ioan, 9:4 („Cât este ziuă, trebuie să lucrez lucrările Celui ce M-a trimis; vine noaptea, când nimeni nu mai poate să lucreze.“). În limba engleză, cuvintele *night* („noapte“) și *knight* („cavaler“) sunt omofone.

Pagina 11: „Glasul lui, glas dogit, de bătrân, care scârțâia ca o pârghie de cabestan [...]“, citat din *Insula comorii* de R.L. Stevenson.

Pagina 12: „[...] căpățâna regelui Carol pentru Noel Coward.“, în limba engleză, expresia *King's Charles head* se referă la un lucru care te obsedează.

Pagina 13: „Mi-am amintit, desigur, de existența unei cișmele în piață, ce data din 1597“, cișmeaua publică, o clădire ce datează din 1597, se află în Grantham.

Pagina 14: „[...] și am născocit jocuri cu paie, și ne-am închipuit că greierele era un armăsar de luptă, acoperit pe piept și-n frunte de armură, o zână adevărată, cu aripi și toate cele“, trimitere la două poeme ale lui Robert Browning: „A Lover's Quarrel“ și „James Lee's Wife“.

Pagina 18: „Poți să treci peste capitolul despre devalorizarea monedei indiene, e prea senzațional. Până și aceste probleme monetare au partea lor melodramatică“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II, de Oscar Wilde.

„Până acum n-am întâlnit un om cu adevărat ticălos. Mă încearcă o neliniște. Tare mi-e teamă să nu arate la fel ca oricare altul“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II, de Oscar Wilde.

Pagina 23: „Ci numai romul de stârnește și desfătare inimii aduce“, versuri din poemul „Captain Stratton's Fancy“ al lui John Mansfield.

Pagina 24: „Cel puțin a milei fire n-a venit cu sila în cazul meu, dar nici manifestată n-a fost“, trimitere la *Negustătorul din Veneția* de William Shakespeare.

Pagina 26: „M-a întrebat despre Ben Wade, care stătea nebăgat în seamă, și firește că am dat răspunsul potrivit“, Ben Wade a fost unul dintre cei mai importanți producători de pipe din Anglia.

Pagina 28: „Până în prezent n-am avut cine știe ce experiență în domeniul ăsta. Am fost însurat o singură dată. Era urmarea unei neînțelegeri între mine și o persoană tânără“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul 1, de Oscar Wilde.

Pagina 29: „[...] să nu miroasă ca Flora printre roade“, aluzie la „Odă la o privighetoare“ de John Keats.

Pagina 31: „Ah, Caseus! Nimic nu-i tulburat și înfometat aici“, trimitere la *Iulius Cezar* de William Shakespeare.

Pagina 32: „De-acum înainte nu mă mai rog să am noroc, ci eu sunt norocul, am fredonat. De azi înainte, nu mă mai smiorcăi, nu mai amân nimic, nu mai am nevoie de nimic, renunț la nemulțumiri domestice, la biblioteci și la cârcoteli pizmașe“, trimitere la „Cântecul drumului deschis“ de Walt Whitman.

Pagina 33: „[...] cu durere îmi vor pogorî căruntețile mele cu întristare în locuința morților“, citat din Facerea, 42:38, vorbele lui Iacov.

Pagina 41: „Genul de persoană care făcuse din Anglia regina mărilor“, aluzie la *Comoara din insulă* de R.L. Stevenson.

Pagina 46: „[...] tranzacția pare să fi avut, la bază, temeiuri sentimentale: «A fost prietenul meu», rostește doctorul ucigaș. «Mi-a fost drag»“, trimitere la *Second Paper on Murder* al lui Thomas de Quincey, confundat cu Tom, victima naratorului.

Pagina 50: „Să te nești, sau... în sfârșit, să crești într-o valiză, cu sau fără mânere, îmi pare ca o sfidare a normelor morale familiale, sfidare ce amintește de cele mai mari abuzuri ale Revoluției Franceze“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul I, de Oscar Wilde.

Pagina 52: „Ce-i cu atâta risipă nesăbuită pe-așa un tânăr?“, citat din *Ce înseamnă să fii onest* de Oscar Wilde.

Pagina 55: „[...] tare, delicat, tare, tare, delicat, delicat, delicat tare“, indiciu pentru Codul Morse: punct, linie, punct punct linie etc. reprezentând trei litere AUG – luna august (5 august, față de 5 noiembrie, Guy Fawkes Night).

Pagina 56: „Pippa“, „Asolo“, „fabrica de mătase“ și ora sunt toate trimiteri la poemul dramatic „Pippa Passes“ de Robert Browning.

Pagina 60: „Și dacă moartea-ncheie toate, încă putem să săvârșim o faptă mare, 'nainte de sfârșit“, citat din „Ulise“ de Alfred Lord Tennyson.

Pagina 65: „Călugărul Arnulfus când și-a deschis călimara. Paleta de culori era de-un verde strălucitor, asemenea trupului de libelulă, în vreme ce frunza aurită scânteia asemenea mantiei unei regine“, trimitere la poemul „The Court Historian“ de George Walter Thornbury.

„Oricare fată ajunge la fel ca maică-sa. Asta e tragedia ei. Cu bărbatul e tocmai invers. Asta e tragedia lui“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul I, de Oscar Wilde.

Pagina 69: „[...] când steaua, care-i la apus, trecuse să lumineze cerul chiar pe locul pe care arde-acum“, citat din *Hamlet*, actul I, de William Shakespeare.

Pagina 71: „«Voi sosi în grabă, în față-i să mă-nchin»“, citat din *Hamlet*, actul IV, de William Shakespeare.

Pagina 73: „Am dezvoltat un interes aparte pentru «The Mumpers». De ce nu? Ar fi fost absurd să-mi bat capul cu-al lui Hamlet, visător, lunatic și nevrednic de-al său țel, sau să-mi las stafia să bântuie Runymede“ – paragraful conține trimiteri către numele John (John-a-dreams, regele John (Ioan) I cu a sa Magna Carta etc.).

Pagina 74: „Un om spânzurat? O contesă? «Nu e nici o primejdie» l-am auzit pe bătrân zicând. «Le-am achiziționat în taină în Leningrad de la un cocoșat micuț, un Quasimodo cu două fețe de la OGPU»“, posibilă trimitere la două lucrări ale lui Goya, „Contesa din Chinchon“ și „Spânzuratul“. Apoi, trimitere la poliția secretă sovietică, precursoarea temutului NKVD.

Pagina 76: „Pe ce e matur te poți baza întotdeauna. În ce e copt poți avea încredere. Fetișcanele sunt crude: am vorbit în termeni grădinărești“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II.

Pagina 79: „[...] era în plină floare, ca înflorirea în mai“, citat din *Hamlet*, actul IV.

Pagina 80: „Dacă n-o fi să-mi sune ceasul acum, i-am zis în mod prostesc lui Henry, care nu s-a sinchisit, tot o să sune odată“, trimitere la *Hamlet*, actul V.

Pagina 81: „A tot bolborosit ceva despre lanuri înverzite“, trimitere la *Henric al V-lea*, actul II, scena 3, de William Shakespeare.

Pagina 82: „[...] fapte sângeroase și scârnave, și nefirești“, citat din *Hamlet*, actul V.

Pagina 83: „[...] femeia îl întreabă la ce se referă când vorbește de veștile bune sosite din Gent“, trimitere la poemul „Browning“ de Edmund Clerihew Bentley.

Pagina 84: „Oare ce-aș face dacă cealaltă s-ar apleca deasupra mesei și ar repeta vorbele amiralului orb?“, trimitere la amiralul Nelson, ale cărui faimoase ultime vorbe au fost „Kiss me, Hardy“.

Pagina 86: „Ceea ce taie cade hidos într-o găleată”, trimitere la „Cântec despre mine“ de Walt Whitman.

„E cineva fericit când se naște? Mă grăbesc să-l informez și pe el sau pe ea că la fel de fericit e unul care moare și eu știu asta“, trimitere la „Cântec despre mine“ de Walt Whitman.

„Însă noi ne plecăm acum adânc și-i sărutăm picioarele albite“, citat din „Istorisirile lui Hanrahan cel Roșu“ de W.B. Yeats, traducere din limba engleză de Mircea Ivănescu, Editura Humanitas, București, 2016, p. 65.

Pagina 87: „E mai rău de-atât: o grămadă scârboasă de carne în putrefacție“, trimitere la „Faptele în cazul domnului Valdemar“ de Edgar Allan Poe.

Pagina 90: „O vei face, Oscar, o vei face“, trimitere la un schimb faimos de replici între Oscar Wilde și James McNeil Whistler.

Oscar Wilde: I wish I had said that.

James McNeill Whistler: You will, Oscar, you will. („O vei face, Oscar, o vei face“).

Pagina 91: „Lingușitor agil cu un Cuțit“, trimitere la „Povestea cavalerului“ din *Povestirile din Canterbury* de Geoffrey Chaucer.

Pagina 92: „Îmi tresaltă inima acum, o, iubito! / Copilul Domnului cu roua sa / Pe frumosul tău păr auriu, iar acei crini încă / vii și albaștri“, versuri din poemul „Saul“ de Robert Browning.

Pagina 94: „Și vă spun că m-a impresionat teribil faptul că am putut să-mi văd numele pe fereastră, tipărit cu litere de-o șchioapă, la care să se poată holba toată lumea“ – este vorba de orașul Doncaster.

Pagina 96: „[...] ce pișcă, și totuși e dorită?“, trimitere la *Antoniu și Cleopatra* de William Shakespeare.

Pagina 98: „Se vede că avea mare încredere în părerea doctorilor săi. În orice caz, mă bucur că s-a decis într-un final ce pași să urmeze și a procedat după îndrumările medicale competente“, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul III.

„Iată o încheiere cucernic de dorit“, citat din *Hamlet*, actul III, monologul „A fi sau a nu fi”.

Există și alte mici trimiteri literare la surse prea obscure pentru a fi de interes sau identificabile, nu doar de către cititorul român, ci și de către cel englez.

„Elle a déjà commencé“: EROSIO. „Il l’est vraiment“ ANPUTE (lui M îi lipsește un picior, devenind N...).

Nume dat unui grup de poeți din perioada 1460–1520, a căror poezie era marcată de o rimă complexă și de experimente cu structuri asonante, jocuri de cuvinte și inclusiv rebusuri verbale. (n.red.)

Italo Calvino a făcut parte din Ouvroir de littérature potentielle (Atelier de literatură potențială) sau OuLiPo un grup eterogen format din oameni de litere și din matematicieni. Alți membri de seamă au fost: Raymond Queneau și Georges Perec. (n.red.)